

100 JAAR

Lichamelijke Opvoeding

Jaargang 100 - 27 jan. 2012

**Topic: Nieuwe
kansen, goede
voornemens voor
bewegen en sport**

Contributie 2012

Nationale Sportweek

Studiedag BSM

Nummer

1

vooruitstrevend, veilig en continu in beweging

van educatie tot wereldprestatie!

Kinderen verantwoord leren bewegen. De visie die ten grondslag ligt aan het moderne bewegingsonderwijs proberen wij te vertalen in gymnastiektoestellen die niet alleen degelijk en duurzaam zijn maar ook uitdagend, aantrekkelijk en vooral veilig. Vakdocenten en andere deskundigen uit het bewegingsonderwijs wijzen ons de weg hoe wij met nieuwe toestellen kunnen bijdragen aan uitdagend en verantwoord bewegen.

www.janssen-fritsen.nl

**janssen
fritsen**

Janssen-Fritsen Nederland b.v.

Tel: 0492-530930 • verkoop@janssen-fritsen.nl • www.janssen-fritsen.nl

Inhoud:

TOPIC

Nieuwe kansen, goede voornemens voor bewegen en sport

2012 is een bijzonder jaar en vraagt om goede voornemens inclusief uitvoeringen met betrekking tot sport en bewegen. In het topic worden volop nieuwe kansen geboden in verschillende bijdragen. Zie daarvoor de toekomstverkenningen vanuit de *Brede analyse, HM&S in 202* en *Aan den lijve leren*. Een viertal interviews verlevendigen de perspectieven voor de toekomst.

- 06 | Human movement & sports in 2028 / *Berend Brouwer*
- 09 | Sport, bewegen en onderwijs: kansen voor de toekomst / *Justus Beth*
- 14 | Aan den lijve leren / *Jan Vorstenbosch*
- 31 | Gym in 2028: human movement & sports / *Hans Dijkhoff*
- 34 | "Het proces werd breed gedragen" / *Hans Dijkhoff*
- 36 | "De focus ligt nu op het basisonderwijs" / *Hans Dijkhoff*
- 39 | Samen Doen / *Mark Jan Mulder*

PRAKTIJK

- 20 | Basketbal: opbouw in onderbouw van voortgezet onderwijs (3) / *Maarten Massink*
- 24 | Survivalrun in de zaal / *Nadine Vankan en Mark Thielen*
- 28 | Scholentriatlon Almere 2011 / *Ingrid Peters*

RUBRIEK

- 05 | Eerste pagina
- 17 | Ter discussie
- 18 | (KV)LO en recht
- 40 | Van het hoofdbestuur: contributie 2012
- 44 | Mery Graal
- 45 | Scholing
- 46 | (KV)LO-nieuws

En verder

- 12 | 150 jaar K(N)VLO, 100 jaar Lichamelijke Opvoeding (6) / *Hans Dijkhoff*
- 42 | Nationale sportweek een prachtig podium voor bewegingsonderwijs / *Hans Rebers*

KVLOWeb.nl

SPORT 81 -NL

Dé leverancier voor
al uw Sport- &
Spelmateriaal!

WWW.SPORT81.NL

Vang de Bal **NU:**
€ 2,95

Handfluiten **NU:**
€ 8,50

Ei & Lepel
NIEUW

Bekijk al onze nieuwe artikelen
en aanbiedingen op:

WWW.SPORT81.NL

Sport '81 B.V.

Kiotoweg 389-395

3047 BG Rotterdam

T 010 435 00 99

F 010 435 68 21

E info@sport81.nl

ZWERFSport OUTDOOR

Actieve werkweek *survival* trektocht
Sportieve schoolreis *adventure* week

België	- Coö - Erezee - Spa - Bure - Bertrix
Duitsland	- Eifel - Heimbach
Frankrijk	- Ardennen - Atlantische kust - Alpen - Côte d'Azur - Verdon
Italië	- Elba
Slovenië	- Alpen - Bled
Nederland	- Noordwijk

Langevelderslag 36-38

2204 AH NOORDWIJK

Tel: 088 007 2010

info@zwerfsport.nl

Nieuw in 2012

Tentenkampen Franse Ardennen tot 500 pers.
Tentenkampen Duitse Eifel tot 250 pers.
Bungalows Belgische Ardennen tot 1000 pers.

Boek
snel op:

www.zwerfsport.nl

Hoogtepunten

Aan deze titel dacht ik na de bijzondere wintervergadering van 2012. Veel hoogtepunten: een (zeer) snelle huishoudelijke vergadering (over de invulling van de wintervergadering moeten we toch eens nadenken), de Canon over 150-jaar KVLO, ons erelid en ridder Harry Evers en niet te vergeten het bekrachtigen van de koers- en organisatieontwikkeling van onze vereniging. In een jaar tijd is intensief aan een nieuwe koers en organisatie gewerkt met de opbouwende en kritische inbreng van gemotiveerde afdelingsbestuurders en leden, deskundigen, ereleden en medewerkers van ons bureau. Natuurlijk, we zijn er nog niet maar de basis is gelegd en het driejarig beleidsplan kan worden opgesteld.

Zouden de mannen uit 1862 die onze "Vereeniging" oprichtten ook een meerjaren plan hebben gehad? De notulen uit die tijd geven een mooi beeld waar ze zich mee bezig hielden. Een beleidsplan hadden ze niet, wel een voorjaars- en een wintervergadering met een lezing over een onderwerp dat de lichamelijke opvoeding aanging. Voor de bestuurders van die tijd stond het werven van leden centraal alsmede het schrijven van 'adressen', een soort verzoekschriften, aan de regering om het belang van lichamelijke opvoeding in het onderwijs onder hun aandacht te brengen.

Opleidingen organiseer je

Voor ons zijn er drie belangrijke documenten: de koers van de KVLO die in het voorjaar wordt uitgewerkt in het driejarig beleidsplan, de Toekomstvisie LO, onder redactie van de SLO en ons nieuwe Beroepsprofiel voor de leraar LO. Deze drie documenten kunnen ook houvast bieden aan de opleidingen die zich met lichamelijke opvoeding, sport en bewegen in de gehele beroepskolom bezighouden. Ga vooral de samenwerking aan en organiseer je in de zes 'ALO-regio's'. Stel het lerende bewegende kind in en rondom de school centraal met die zo belangrijke pedagogische context. Als KVLO gaan we de gesprekken aan met de opleidingen maar ook de afdelingsbestuurders kunnen een rol spelen. In die zes ALO-regio's zijn afdelingen van de KVLO aanwezig. De geluiden uit het veld zijn voor de opleidingen belangrijk. Daarnaast zullen er waarschijnlijk ook de nodige andere, waaronder particuliere, initiatieven van de grond komen om zich in het speelveld van sport en bewegen rond de school te gaan mengen. Er is immers veel geld te verdelen. De vraag is aan welke eisen, waaronder de pedagogische, deze spelers moeten voldoen om zich met de kinderen bezig te gaan houden en wie daar op toeziet?

2012

Ik ben geen waarzegger maar mijn gevoel zegt dat 2012 een bijzonder jaar gaat worden. Waarom? Alleen al door ons jubileumjaar en al die mooie momenten die daarin komen met ondermeer de Nationale Sportweek in april. De KVLO zal zich dit jaar verder manifesteren op de inhoudelijke kant van ons vakgebied. Het leveren van kwaliteit, daar gaat het uiteindelijk om. En tenslotte zijn er dit jaar de vele sportieve gebeurtenissen zoals de Paralympische en Olympische Spelen en het EK voetbal. Kortom, we gaan ervoor!

Jan Rijpstra

COLOFON

Lichamelijke
opvoeding

is een uitgave van de Koninklijke Vereniging van Leraren Lichamelijke Opvoeding (KVLO)

Redactie: Hans Dijkhoff (hoofdredacteur) Maarten Massink (praktijkredacteur) Jacqueline Tangelder (redactiemedewerkster) Redactieraad: Hilde Bax, Marianne van Bussel, Peter Barendse, Jan Faber, Frank Jacobs, Liesbeth Jans, Mark Jan Mulder, Chris Mooij (VZ), Jorg Radstake en Sebastiaan Platvoet. Redactieadres: KVLO, Postbus 398, 3700 AJ Zeist, e-mail: redactie@kvlo.nl. Abonnement Lichamelijke Opvoeding: Jaarabonnement € 60,- (buitenland € 80,-) Losse nummers € 5,- (excl. verzendkosten) Handelsadvertenties: Bureau Van Vliet BV, Passage 13-21, Postbus 20, 2040 AA Zandvoort, fax: 023 571 7680 e-mail: zandvoort@bureauvanvliet.com www.bureauvanvliet.com. Verschijningsdata 2012: 27 jan., 24 feb., 30 mrt, 27 april, 25 mei, 29 juni, 31 aug., 28 sep., 26 okt., 30 nov., 21 dec. Druk: Drukkerij Ten Brink Meppel, Postbus 41, 7940 AA Meppel. Tel.: 0522 855 111. Vormgeving+Opmaak: FIZZ reclame+communicatie, Stationsweg 44a, 7941 HC Meppel. Tel.: 0522 246 162. Aanbieding en plaatsing van teksten en foto's houdt tevens mogelijk gebruik op de KVLO-website in, uiteraard met vermelding van auteur en fotograaf. Overname van artikelen is alleen toegestaan met bronvermelding en na goedkeuring van de auteur. De redactie is verantwoordelijk voor de samenstelling. Niet alle artikelen behoeven de (volledige) instemming van de redactie te hebben. Wij hebben dit magazine met uiterste zorg samengesteld. Wij hebben daarbij steeds getracht mogelijke rechthebbenden te achterhalen. Indien u onverhoopt meent rechten te kunnen doen gelden, dan verzoeken wij u dit kenbaar te maken bij de redactie.

Human movement and sports in 2028

Een blik in de toekomst van lichamelijke opvoeding / bewegingsonderwijs en sport op school

Aan het eind van 2009 ging een gezamenlijke projectgroep van SLO, KVLO en ALO's van start met een project om goed na te denken over de vraag hoe de lichamelijke opvoeding er over een jaar of twintig uit zou kunnen zien. Eerder (LO 2010, nr.5) schreven we al over de opzet van het project en gaven we al wat doorkijkjes uit het project (LO 2011, nr.4). Het eindresultaat van dit project waarin door een brede groep docenten, beleidsbepalers en wetenschappers werd meegedacht is nu verschenen. In dit artikel vatten we de inhoud van dat eindrapport 'Human Movement and Sports in 2028' samen. In deel twee besteden we meer aandacht aan de mogelijke impact van het rapport.

Door: Berend Brouwer

G Gezamenlijk gedeelde kernaanduiding

De mensen die – in welke rol dan ook – bij het project betrokken waren redeneerden vanuit zeer verschillende achtergronden en zij werden door ons in de scenarioconferenties ook op sterk verschillende sporen aan het denken gezet. Desondanks was er, nadat de kruitdampen waren opgetrokken, verbazingwekkend goed een gezamenlijk gedeelde kernaanduiding van 'het vak' – hoe dat in de toekomst ook mag heten – te herkennen. Zie kader.

Voornaamste uitgangspunt voor Human Movement & Sports [HM&S] is ook in 2028 dat jeugdigen op school, steeds vanuit een pedagogisch perspectief, (meer) bekwaam raken voor deelname aan sport en bewegingssituaties, als onderdeel van een gezonde en actieve leefstijl.

Volop profileringsmogelijkheden

Boven op de kerntaak die door vrijwel iedereen aan HM&S in 2028 wordt toegekend, zijn er volop mogelijkheden voor scholen om zich te profileren als het gaat om hun rol met betrekking tot bewegen, sport en gezondheid. Scholen kunnen kiezen voor een profiel als sportieve school, gezonde school of talentenschool. Zij kunnen sport

en bewegen inzetten als middel om schoolprestaties te bevorderen of voor persoonlijke ontwikkeling of om de kansen van hun leerlingen om mee te doen in onze samenleving te vergroten. Of zij gaan voor een combinatie van deze profileringsmogelijkheden.

Human Movement and Sports in 2028 in tien statements

- 1 Uitgangspunt voor Human Movement & Sports (HM&S) in 2028 is dat jeugdigen op school, steeds vanuit een pedagogisch perspectief, (meer) bekwaam raken voor deelname aan sport en bewegingssituaties, als onderdeel van een gezonde en actieve leefstijl.
- 2 Daarnaast kunnen scholen zich profileren als gezonde school, sportieve school, talentenschool enz. Scholen zullen in toenemende mate daarin een eigen schoolbeleid ontwikkelen.
- 3 In 2028 zijn er vooral brede scholen met een programma van 's ochtends vroeg tot aan het begin van de avond. Accommodaties voor bewegingsonderwijs en sport zullen multifunctioneel worden gebruikt.
- 4 Rond brede scholen ontstaan beweegteams die sport- en bewegingsactiviteiten uitvoeren. Niet alleen direct op de school maar ook op andere plaatsen. Bij de beweegteams zullen allerlei partijen betrokken zijn die nu nog vooral buiten de school opereren.
- 5 Het pedagogisch perspectief is altijd leidend, zowel voor de schoolgebonden activiteiten als voor die daarbuiten.
- 6 Binnen HM&S wordt een meervoudige deelnamebekwaamheid nagestreefd. Jeugdigen verwerven bewegingsbekwaamheid, regelbekwaamheid, omgangsbekwaamheid, kennis en inzicht en er is veel aandacht voor het respecteren van sport waarden en normen.
- 7 Voor een blijvende deelname aan sport- en bewegingssituaties is het verkrijgen van plezier in het doen van sport en bewegingsactiviteiten een essentiële voorwaarde.
- 8 De docenten HM&S krijgen een centrale rol in de beweegteams. De docent is gids, teamspeler, filter, grenzensteller en coach tegelijk. Pedagogisch meesterschap is voor de docent HM&S een must.
- 9 Leerlingen krijgen te maken met een gevarieerder programma, met meer keuzes naarmate zij ouder worden en waarvoor zij ook in toenemende mate zelf verantwoordelijk worden. De rol van de leerlingen is actief, ze worden geprikkeld om zichzelf te sturen en te ontwikkelen.
- 10 Het programma van het leergebied HM&S dient zowel aan te sluiten bij de mogelijkheden van de leerlingen, als bij de activiteiten, regels en gebruiken die in de grote diversiteit binnen onze bewegingscultuur relevant zijn.

Nieuw krachthok?

Futuristische bouw

Schoen, kan
het veel anders

Droge douche

Fiets van
de toekomst?

Gevolgen voor de schoolpraktijk

Wat deze visie op HM&S voor de schoolpraktijk gaat betekenen kunnen we pas echt zien tegen de tijd dat het 2028 is. Maar enkele contouren zijn nu al duidelijk. HM&S zal zich uitbreiden tot alle activiteiten die de school uitvoert op het gebied van bewegingsonderwijs, bewegen en sport in en rond de school. Er zullen rond brede scholen beweegteams ontstaan die de activiteiten samen uitvoeren, en niet alleen direct op de school maar ook op andere plaatsen. Bij de beweegteams kunnen allerlei partijen betrokken zijn die nu vooral buiten de school opereren. De docenten HM&S worden geacht een centrale rol te spelen in die beweegteams, zij staan wat dat betreft voor een aanzienlijke uitdaging. Op deze gevolgen voor de schoolpraktijk gaan we in het tweede deel van dit artikel nader in. We verkennen dan de gevolgen voor docenten, leerlingen, inhoud en programma en voor organisatie en beleid met betrekking tot HM&S, zowel op de scholen zelf als voor datgene dat zich om het onderwijs heen afspeelt, bijvoorbeeld de opleidingen.

What's in a name?

De werkgroep 'Toekomstvisie LO' heeft alle input vanuit scenarioconferenties en workshops met docenten verwerkt tot een genuanceerde kijk op HM&S in 2028. De naam HM&S geeft vooral aan dat de werkgroep zich niet wilde verbinden aan één specifieke vakopvatting, maar toekomstgericht heeft gedacht. Hieronder werken we de visie op HM&S in 2028 nader uit.

Pedagogische context als basis

Bewegingsonderwijs is een regulier leergebied. Het onderwijs heeft een opvoedkundige taak. HM&S in 2028 moet net als ieder ander schoolvak, -leergebied of -activiteit, begrepen worden vanuit de bijdrage die geleverd wordt aan die opvoedkundige bedoelingen van het onderwijs als geheel. Enerzijds gaat het om jonge mensen introduceren in belangrijke bestaansvelden, in dit geval in de wereld van bewegen en sport. Anderzijds gaat het om jonge mensen helpen zich te ontwikkelen tot actieve, mede- en zelfverantwoordelijke leden van de samenleving, hen helpen hun eigen identiteit verder te vormen. Alles wat een docent met leerlingen doet wordt gekleurd vanuit de bijdrage aan die persoonlijke ontwikkeling. Bewegen en sport bieden voor de bekwame docent enorm goede aanknopingspunten voor het ingaan op zulke algemeen opvoedkundige aspecten, op maat van de leerlingen. Maar pedagogisch meesterschap is vereist, omdat in de zichtbaarheid van het persoonlijke in sport- en bewegingssituaties tegelijk ook de kwetsbaarheid schuilt.

Meervoudige deelnamebekwaamheid

Binnen die pedagogische context is de kernopdracht dat jeugdigen op school (meer) bekwaam raken voor deelname aan sport- en bewegingssituaties. Daarmee wordt bedoeld op de diversiteit aan sport- en bewegingssituaties zoals die zich in onze bewegingscultuur voordoen. »

Contact:

b.brouwer@slo.nl

Versillen in de context waarin dat bewegen plaatsvindt, in de motieven waarmee dat gebeurt, de verschijningsvormen waarin het bewegen zich voordoet, verschillen in de sociale verbanden waarin het bewegen plaatsvindt en de belangen die er mee gediend zijn. Bewegen en sport in meervoud dus. Wie aan sport- en bewegingssituaties zoals hierboven aangeduid wil deelnemen, heeft daartoe verschillende typen 'bekwaamheden' nodig. Tenminste als we vinden dat die deelname voor de deelnemer bevredigend moet zijn. In het tweede deel van dit artikel werken we dat verder uit.

Bijdrage aan een gezonde en actieve leefstijl

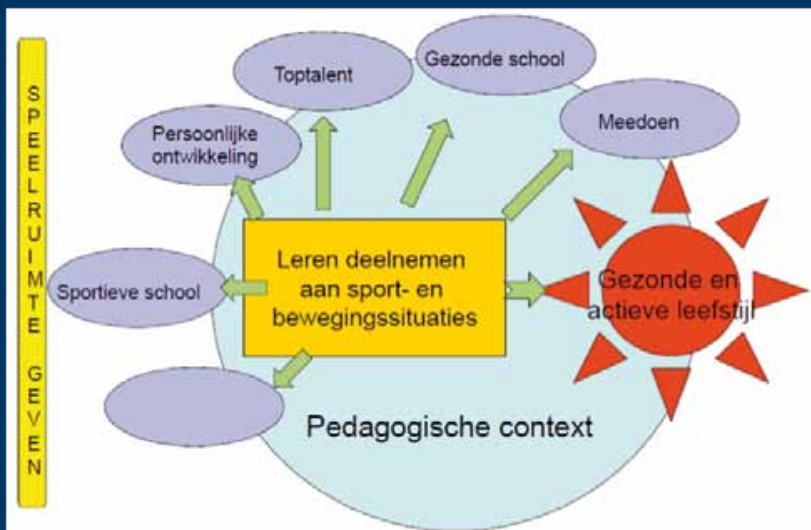
De meest basale bijdrage die HM&S kan leveren aan de gezondheid van jonge mensen is om hen deel te laten nemen aan sport- en bewegingssituaties. Als dat lukt in de zin zoals hierboven omschreven en bewegen en sport wordt een vast bestanddeel van hun bestaan dan gaat het in feite om een levenslange bijdrage aan de gezondheid van iedereen. De kern van waar het bij HM&S om draait, leren deelnemen aan sport- en bewegingssituaties, is tegelijk de beste bijdrage aan gezondheid op de langere termijn. De directe zorg voor de gezondheid en de fitheid van leerlingen kunnen brede scholen op termijn in toenemende mate tot hun verantwoordelijkheid maken als daarvoor de juiste voorwaarden worden gecreëerd. Maar een meervoudige deelnamebekwaamheid aan bewegen en sport zoals hierboven geschetst blijft een onontbeerlijke voorwaarde voor een gezonde en actieve leefstijl.

Schoolgebonden profileringsmogelijkheden

De trend zal zich ongetwijfeld doorzetten dat scholen meer ruimte krijgen en nemen om hun eigen onderwijskundige aanpak en profilering te kiezen. Dat betekent dat scholen, afhankelijk van de groep leerlingen die zij onder hun verantwoordelijkheid hebben en bovenop hun kerntaken, iets extra's kunnen doen met betrekking tot bewegen en sport. In sommige gevallen definieert dat zelfs het profiel van de school als geheel. Daar zijn diverse mogelijkheden voor en scholen zullen ongetwijfeld nog andere ontwikkelen. Ook daar komen we in deel twee op terug.

Literatuur

- Bax, H. en Mulder, M.J. (2011). Human movement & sports de toekomst? In: Lichamelijke Opvoeding jrg. 99, 4, pg. 6-8.
- Berkel, M. van, Brouwer, B. (2010). Bewegingsonderwijs in 2028. In: Lichamelijke Opvoeding jrg. 98, 5, pg. 10-14.
- Mulder, M.J., Bax, H. (2011). Denken over morgen, de rol van docenten en leerlingen. In: Lichamelijke Opvoeding jrg. 99, 4, pg. 9-11. ◀

De publicatie Human Movement and Sports in 2028 kan worden besteld tegen kostprijs en worden gedownload op <http://www.slo.nl/organisatie/recentepublicaties/> of via de productencatalogus van de SLO <http://vubispc.slo.nl/>. De werkgroep 'Toekomstvisie LO' bestond naast de auteur van dit artikel uit Ardan Aldershof (HAN), Hilde Bax en Jacob Nienhuis (KVLO), Marco van Berkel (SLO), Gertjan van Dokkum (FSH) en Mark Jan Mulder (HIS), met als buddy's Janey van Asperen (HvA), Emile van den Haak (Halo) en Herman Verveld (Calo).

advertentie

huski reizen
Winnende Landen & avonturen

Avontuurlijk!
ARDENNEN

- Huski: méér dan 28 jaar ervaring
- professionele instructeurs
- zelfstandig- én samenwerken
- eigen eten inkopen met budget
- grenzen verleggen
- improviseren

*direct aan
rivier de
OURTHE*

WWW.HUSKI.NL

HUSKI HEEFT OOK JEUGDKAMPEN VOOR PARTICULIEREN

Sport, bewegen en onderwijs: kansen voor de toekomst

Met welke kennis kijken we naar de toekomst van sport, bewegen en onderwijs? Het Mulier Instituut deed hiernaar in 2010 onderzoek en herhaalde daarmee de 'Brede Analyse' uit 2006. De achtergronden, resultaten en aanbevelingen van het onderzoek zijn in dit artikel beschreven.

Door: Justus Beth

B Belang van sport en bewegen in en rond de school

Weliswaar is het belang van sport en bewegen voor scholieren voor lezers van de *Lichamelijke Opvoeding* vanzelfsprekend, toch kan het geen kwaad de relevantie ervan nog even aan te stippen. Een paar cijfers op een rij. Nog steeds is een groot percentage (70%) van de basisschoolleerlingen actief bij een sportclub, dans- of sportschool. Slechts de helft van de 4- tot 17-jarigen beweegt echter genoeg om aan de combinorm¹ te voldoen. Steeds meer kinderen kampen met overgewicht. In 2010 maar liefst 13% van de jongens en 15% van de meisjes, tegenover 5% en 7% in 1980. Op testen voor snelheid, kracht, lenigheid en coördinatie scoren kinderen slechter op de MOPER-test dan in 1980 (Collard, 2010). De achterstanden zijn vooral bij bepaalde groepen scholieren te vinden (vmbo, allochtonen). Op de middelbareschoolleeftijd keren veel kinderen de sport de rug toe, terwijl voor sport bij uitstek geldt: 'jong geleerd is oud gedaan'². Dat sport op en rond de school op dit gebied een rol van betekenis zou moeten spelen lijkt vanzelfsprekend. Al is het maar omdat school de sociale context is waar kinderen de meeste tijd doorbrengen. Daarnaast is het de plaats waar alle

kinderen worden bereikt en scholen de professionals hebben om kinderen plezier te laten beleven in sport en bewegen. Aan de andere kant is duidelijk dat ook

veel andere instanties een bijdrage leveren aan de sportopvoeding van scholieren.

Wat wisten we al?

Sinds 2004, het 'Europese jaar van opvoeding door sport', is de verbinding tussen onderwijs en sport in Nederland hoger op de rijksagenda komen te staan. Een jaar later werd door het ministerie

van VWS, OCW en het NOC*NSF de 'Alliantie School & Sport' opgericht. Deze Alliantie had zichzelf een ambitieus doel gesteld. In 2010 moest op 90% van alle scholen, ieder kind kunnen sporten of bewegen, zowel binnen als buiten de school. De ingestelde 'Tijdelijke Commissie Brede Analyse' (Voogt, 2007) concludeerde naar aanleiding van hun onderzoek in 2006/2007 dat die doelstelling nog lang niet gehaald was. Grootste drempels bleken aanbod, kader en accommodatie. De aanbevelingen van het rapport leidde onder andere tot extra aandacht voor lokale samenwerking, sport in het middelbaar beroepsonderwijs en de versterking van sportverenigingen (Voogt, 2007).

Nadat in 2008 de Alliantie is beëindigd leeft de ambitie om jongeren dagelijks sport en bewegen aan te bieden op en rond school onverminderd voort. Zo blijkt uit het 'Beleidskader Sport, Bewegen en Onderwijs' (2008). De vraag rees nu bij de financierende ministeries of de Alliantie in staat is geweest om deze ambitie waar te maken en drempels grotendeels uit de weg te ruimen en er eventueel ruimte zou zijn voor nieuwe ambities.

Waar moeten we rekening mee houden?

Om de vorderingen op dit beleidsterrein in perspectief te zien, moet er met een aantal ontwikkelingen rekening worden gehouden. Zo hebben we te maken met de veranderende samenstelling van de Nederlandse bevolking. Zowel op het gebied van vergrijzing, verstedelijking als etnische verdeling. Daarnaast blijft de overheid onverminderd intensief en ambitieus beleid voeren op gezonde leefstijl, sport, bewegen en onderwijs en betreft »

daarbij veel andere partijen. Desondanks zien we dat het aantal (stilzittende) jeugdigen met overgewicht nog altijd groeit. Een andere zichtbare (en belangrijke) ontwikkeling is de opkomst van brede scholen en buiten-/naschoolse opvang. Ook zijn er steeds meer combinatiefunctionarissen tussen sport en onderwijs aan de slag. Zoals minister Schippers onlangs in de Beleidsnota Sport (www.sportbrief.nl, 2011) aankondigde krijgt sporten en bewegen in de buurt de komende jaren opnieuw een impuls. Waarbij de Sportbuurtcoaches (inclusief de combinatiefunctionarissen) een grote rol zullen spelen.

Wat hebben we gedaan?

In 2010 voerde het Mulier Instituut in opdracht van de ministeries van VWS, OCW en het Platform Sport, Bewegen en Onderwijs een tweede 'brede analyse' uit. Hierbij werd in eerste instantie gebruik gemaakt van bestaande monitors en onderzoeken. Later zijn ook nieuwe data verzameld met behulp van internet-enquêtes. Er werden 715 directeuren van basisscholen bevestigd, 316 docenten lichamelijke opvoeding op middelbare scholen, en van elk onderwijsniveau (incl. mbo) ook nog eens 450 ouders. Daarnaast is met 24 experts uit verschillende disciplines gesproken. Nadat de conceptrapportage was opgesteld hebben de experts deze kritisch gelezen en is in een expertmeeting samen gekomen tot de invulling van vier toekomstscenario's.

Wat weten we nu over de actuele situatie?

Primair onderwijs

Het aantal uren lichamelijke opvoeding is de afgelopen vier jaar niet veranderd (gemiddeld 90 minuten). Op 12 procent van de scholen krijgen leerlingen maar één dag in de week lichamelijke opvoeding. Op 21 procent van de scholen wordt wekelijks buitenschools sport aangeboden. Dagelijks aanbod vind je op slechts 6 procent van de scholen.

Van de basisscholen is 40 procent ontevreden over de hoeveelheid, en 24 procent over de kwaliteit van het sportaanbod (beide minder dan in 2006). Van de ouders zegt 31 procent ontevreden te zijn over de hoeveelheid en 39 procent over de kwaliteit van het aanbod.

Op 48 procent van de scholen worden knelpunten t.a.v. accommodaties benoemd. Op 17 procent van de scholen zorgen accommodatieproblemen zelfs voor lesuitval. 66 procent van de scholen vindt budget om materialen aan te schaffen te krap. Negen van de tien scholen biedt wel schoolsport aan, maar slechts 27 procent doet dit tenminste

Tabel Tevredenheid van basisscholen over de kwaliteit (gevarieerdheid, niveau, etc.) van de beweeg- en sportactiviteiten, binnen schooltijd en buiten schooltijd (in procenten)

	Binnen (n=695)	Buiten (n=527)
	%	%
Kwaliteit is onvoldoende	24	23
Kwaliteit is voldoende	76	77

Bron: Mulier Instituut, scholenonderzoek Brede Analyse 2010

wekelijks. Ook pauzeactiviteiten worden nog op weinig scholen regelmatig aangeboden. De helft van de scholen werkt wel eens samen met verenigingen. Voor slechts tien procent is dit minimaal eens per maand.

Voortgezet onderwijs

Gemiddeld krijgen leerlingen op het voortgezet onderwijs 114 minuten lichamelijke opvoeding per week. Op meer dan de helft van de scholen is dit verdeeld over twee dagen. Voor 39 procent is dit echter geconcentreerd op één dag, waarschijnlijk in de vorm van blokken.

Van de scholen in het voortgezet onderwijs heeft 16 procent wekelijks een buitenschools sportaanbod. Slechts twee procent dagelijks. Over de kwaliteit van het buitenschoolse aanbod is 35 procent ontevreden (minder dan in 2006). Tweederde van scholen is ontevreden over de hoeveelheid, en twaalf procent over de kwaliteit van het binnenschoolse sportaanbod. Op 35 procent van de scholen zorgen accommodatieproblemen voor lesuitval. Verder noemt 67 procent van de scholen knelpunten ten aanzien van accommodaties (te weinig accommodaties 37%, te ver weg 27%, te duur 25%, te ouderwets 15%, slechte kwaliteit 14%). Het budget om materialen aan te schaffen is volgens 23 procent van de scholen te krap.

In het voortgezet onderwijs werkt 10 procent minimaal eens per maand samen met verenigingen. De aansluiting qua tijden (57%), afstanden (42%) en

Vier scenario's

Van fundamenteel naar eigen beweegtalent

Versterking van het gangbare individuele ontwikkelingsproces. Na het aanbrengen van basisvaardigheden en een introductie in het beweeg- en sportaanbod vooral ook plek voor talentherkenning.

Actieve leefstijl centraal

Dit scenario vertrekt vanuit de rol die sport en bewegen spelen in de ontwikkeling van een gezonde en actieve leefstijl. In de praktijk kan dit betekenen dat er meer samengewerkt gaat worden met andere vakken op gebied van leefstijl (maatschappijleer, biologie).

Sport een leven lang

De duurzame sociale context van de sportclub is waar dit scenario leerlingen zo snel mogelijk naar toe moet leiden. Hier moeten leerlingen dus al vroeg op worden voorbereid. De verbinding tussen binnenschools en buitenschools sportaanbod staat hierbij centraal.

Brede scholen als sport- en beweegcentra

Het groeiende aantal brede scholen en de impulsen die daaraan vooraf gingen hebben geleid tot sterke lokale samenwerkingsverbanden. Vanuit deze buurtgerichte aanpak zou ook het sport- en beweegaanbod verder ontwikkeld moeten worden.

Tabel Tevredenheid van middelbare scholen over de kwantiteit (frequentie, tijd, etc.) van de beweeg- en sportactiviteiten, binnen schooltijd en buiten schooltijd (in procenten)

	Binnen (n=302) %	Buiten (n=250) %
Kwantiteit is onvoldoende	70	64
Kwantiteit is voldoende	30	36

Bron: Mulier Instituut, scholenonderzoek Brede Analyse 2010

kosten (35%) worden genoemd als grootste knelpunten. 17 procent werkt met trainers van sportverenigingen voor binnenschools aanbod en 30 procent voor buitenschools aanbod. In 2009 werkte vijf procent samen met een combinatiefunctionaris.

Middelbaar beroepsonderwijs

In het middelbaar beroepsonderwijs zien we een lichte toename in het sportaanbod. Met name voor de eerstejaars BOL. Toch is nog 26 procent van de ouders ontevreden over uren binnenschools aanbod en 44 procent over de kwaliteit. 62 procent ervaart gebrek aan accommodaties. In de middelbareschoolleeftijd is het aantal leerlingen dat lid is van een sportvereniging lager dan in de basisschoolleeftijd. Deze daling zet zich voort in het middelbaar beroepsonderwijs.

Opvallend

Een ander opvallend resultaat is dat ouders meer tevreden zijn over de kwaliteit van het sport- en beweegaanbod wanneer er een vakleerkracht bij de school betrokken is (70% vs. 55%). Daarnaast blijken scholen die samenwerken met een combinatiefunctionaris frequenter sport- en beweegaanbod te organiseren (34% vs. 26%) én meer samen te werken met sportverenigingen (66% vs. 47%).

Wat is bereikt en wat mogen we hopen?

Vastgesteld kan worden dat de ambitie om voor alle scholieren dagelijks een aanbod aan sport en bewegen op en rond de school te realiseren nog bij lange na niet is bereikt. Bovendien betekent voldoende aanbod nog niet dat alle scholieren hiervan in dezelfde mate gebruikmaken. Juist de achterblijvers zijn hiertoe minder geneigd. Hoewel er een beweging in de goede richting constateerbaar is, moet er nog veel gebeuren aan verbetering van de randvoorwaarden (kader, accommodatie, samenwerking). Hiervoor moet het beleid in eerste instantie worden gecontinueerd. Maar daarbij moet het bovendien worden versterkt en aangescherpt om ook de groepen met hardnekkige achterstand te bereiken. Experts zijn het erover eens dat in het primair onderwijs het accent moet liggen op het goed en veelzijdig leren bewegen en sporten met plezier, en in het voortgezet onderwijs meer op individuele keuzes in de beweegcultuur. Daarbij zien de experts ook wel kansen voor bredere benutting van sport en bewegen op school. Op het gebied van sociale integratie en participatie, beperken van overgewicht, schooluitval & leerachterstanden en het ontwikkelen van sportief toptalent. Wel stellen ze vast dat het beleid zich nu vooral zou moeten blijven richten op het aanreiken van een goede basis om aan sport en bewegen te gaan of blijven doen, het scenario 'Van fundament naar eigen beweegtalent'. Daarnaast kunnen de scholen zich meer dan wel minder profileren met één van de andere scenario's. Zie daarvoor de tekst in het kader.

Referenties

OCW & VWS (2008). Beleidskader Sport, Bewegen en Onderwijs. <http://www.rijksoverheid.nl/bestanden/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2008/10/08/>

beleidskader-sport-bewegen-en-onderwijs/s-2882604b.pdf

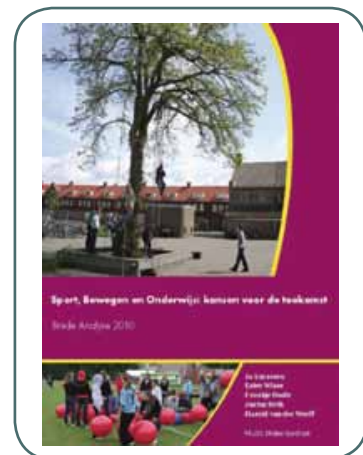
Collard, D. (2010). iPlay-study: development and evaluation of a school-based physical activity-related injury prevention programme. Amsterdam: Vrije Universiteit Amsterdam.

Breedveld, K. & Tiessen, A. (2006). Rapportage sport 2006. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.

TNO (2010). Bewegen in Nederland 2000-2010. Resultaten TNO – Monitor Bewegen en Gezondheid. http://www.vng.nl/Documenten/actueel/beleidsvelden/cultuur_sport/2011/20110712_factsheet_bewegen_2000_2010.pdf

Voogt, J. (2007). Tijdelijke Commissie Brede Analyse. Eindrapport maart-2007. Enschede: SLO.

Publicatie

Lucassen, J., E. Wisse, F. Smits, J. Beth en H. van der Werff (2011). Sport, bewegen en onderwijs: kansen voor de toekomst. 's-Hertogenbosch: W.J.H. Mulier Instituut. pp.144, ISBN 978-90-5472-152-9. Publicatie downloaden? Scan deze QR-code:

Noten

- 1 Combinorm is voor 4- tot 17-jarigen dagelijks minimaal één uur matig intensief en/of drie keer per week 20 min. zwaar intensief.
- 2 Van volwassenen die als kind niet sportten doet 46% aan sport en is 21% lid van sportvereniging, van volwassenen die als kind wel sportten is dat resp. 63% en 34%. Bron: Rapportage Sport 2006. ◀

150 jaar K(N)VLO, 100 jaar Lichamelijke Opvoeding (6)

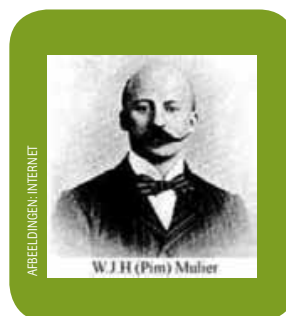
Onze vereniging viert dit jaar haar dertigste lustrum. Gedurende het jaar schrijven we over de geschiedenis. Dit is de laatste aflevering die de tijd beschrijft tot ongeveer de eerste uitgave van het vakblad (in 1903 begonnen als Het *Correspondentieblad*) van onze vereniging. Vanaf nummer 2 van de *Lichamelijke Opvoeding* in 2012 zal steeds een pagina van de canon worden beschreven of een artikel uit het *Correspondentieblad* of de *Lichamelijke Opvoeding* van vroeger.

Redactie: Hans Dijkhoff

In deze laatste aflevering aandacht voor een van de eerste pioniers van de sport in Nederland Willem (Pim) Mulier, oprichter van de oudste voetbalclub, de Haarlemse Football Club (H.F.C.) in 1879. Later was hij de eerste voorzitter van de Koninklijke Nederlandse Voetbalbond. Als klein knaapje had Pim Mulier de Engelsen een machtig mooi spel zien spelen. Hij maakte zijn vriendjes warm voor het 'football', kocht een leren bal, waarna de groep bengels in 1879 tot ontzetting van de Haarlemse boeren de weilanden omploegden. Na het schrijven van een brief aan burgemeester Jordens kreeg de 14-jarige Mulier een eigen speelveld toegewezen. „De gemeente Haarlem is bereid U de Koekamp in onderhuur af te staan als worstelperk voor U en Uw kornuitjes.” De oprichting van de Haarlemse Football Club (HFC), de eerste Nederlandse voetbalvereniging, was een feit.

Naast zijn grote liefde, het voetbal, heeft Mulier ook een belangrijke rol gespeeld bij de verbreiding van andere takken van sport in ons land. In het *Gedenkboek H.F.C. 1938-1939* schrijft de sportjournalist Jan Feith onder meer het volgende over Pim Mulier: “Er ging veel van Mulier uit, zodat het een eer was voor de jongens van de Haarlemse Hogere Burger Scholen en Gymnasia onder zijn leiding te mogen spelen. Hij kwam ons zelfs na schooltijd halen om ons op de Koekamp te leiden in hardlopen, doelschoppen en dribbelen. ‘s Winters schaatsten we en waren trots, als we zijn soepele zwerige slag konden nabootsen, even trots als wanneer hij ons uitkoos voor een partij bandy.” Over de sport in meer algemene zin schreef Mulier in 1894 zelf: “Ook in ons kleine Nederland heeft de sport reeds vele beoefenaars, ofschoon ik de heilige overtuiging heb, dat dit aantal in enige tientallen jaren vertienvoudigd zal zijn”.

Rond 1960 waren er omstreeks 1.300.000 georganiseerde sportbeoefenaren; ruim 28% waren vrouwen; 40% van het totale aantal jonger dan 16 jaar, waarvan 22% jongens en 18% meisjes. En in 1978

becijferde de Nederlandse Sport Federatie, dat het aantal sportbeoefenaren in ons land 4.126.710 bedroeg, waarvan 1.588.916 jeugdleden.

School en sport

Dat ook school en sport op den duur in elkaars verlengde kwamen te liggen op het vasteland van Europa was vooral te danken aan de voortvarendheid en het doorzettingsvermogen,

waarmee de wegbereiders van een continentale sportbeoefening de zaak aanpakten, daarin vooral geïnspireerd door het Engelse voorbeeld.

Door al deze factoren kon er in de kring der gymnastiekleraren een steeds grotere belangstelling voor de sportspelen ontstaan. Reeds in 1895 werd er door F. Wesseling voor de Vereniging van Leraren en Onderwijzers bij het Middelbaar Onderwijs een lezing gehouden waarin de sportspelen en de atletiek worden aangeprezen. Toch duurde het nog tot 1907 eer er door de Nederlandse Vereniging van Gymnastiekonderwijzers voor de leden cursussen werden georganiseerd. In 1910 volgden ook cursussen voor klassenonderwijzers georganiseerd door het Nederlands Onderwijzers Genootschap. In het algemeen wisten zowel de gymnastiekleraren als de klassenonderwijzers maar weinig van spel en partijsporten af. Door deze cursussen werd de verbreiding van de spelen dan ook zeer bevorderd. Het gevolg was, dat reeds in 1917 het examenprogramma zowel voor de akte J. als M.O.-akte werd herzien. In het vervolg werden de toekomstige gymnastiekleraar en de onderwijzer ook geëxamineerd in atletiek en in partijsporten. In 1924 werd bij Koninklijk Besluit het examenprogramma voor de akte J (die nu niet meer bestaat), dat slechts

vrije- en ordeoefeningen omvatte, zodanig gewijzigd dat daarbij ook de spelen moesten worden gekend.

Veel gymnastiekleraren hebben, nadat het spel eenmaal als volwaardig deel van de lichamelijke opvoeding was geaccepteerd, er toe bijgedragen dat de klein- en grootterreinspelen opnieuw een plaats in ons volksleven zijn gaan innemen. Veel sportspelen zijn via de gymnastieklessen voor het eerst of opnieuw populair geworden. Van veel belang daarvoor is bijvoorbeeld het spelboek, *Het Bewegingsspel* van de Nederlandse Bond voor Lichamelijke Opvoeding – in de wandeling ook wel het *Rode Spelboek* genoemd – geweest. In 1925 werd dit spelboek aangevuld met een tweede deel, waarin ook de spelen voor leerlingen boven de leerplichtige leeftijd werden besproken, met name ook de sportspelen. In verband met de verbreiding van schoolvoetbal als een verschijningsvorm van interscolaire sport naast het in die tijd in zwang zijnde korfbal, dient de naam van L.D.E. Kramer te worden vermeld, die daarvoor het bondsriderschap van de Koninklijke Nederlandse Voetbalbond ontving.

Geleidelijk aan kreeg men binnen het schoolturnen meer oog voor de atletiek en de sportspelen als een aanvaardbaar intermediair tussen het schoolturnen enerzijds en het buitenschoolse sportgebeuren anderzijds. En zo is het vandaag de dag ook weer. Lichamelijke opvoeding legt de basis voor een goede deelname aan de bewegingscultuur en zoekt de verbinding tussen de school en de omgeving.

In het vervolg van deze reeks zal aan de hand van artikelen uit nummers van het *Correspondentieblad* en de *Lichamelijke Opvoeding* en via beschrijvingen van pagina's van de Canon een blik geworpen worden op de actualiteit van vroeger.

Bronnen

- (1987) Kramer, J.P. en Lommen, N. *De geschiedenis van de lichamelijke opvoeding in Nederland*. Zeist, Jan Luiting Fonds.
 (1976) Meijssen, J.H. *Lager onderwijs in de spiegel der geschiedenis*. Den Haag, Staatsuitgeverij. ◀

→ LEZEN OVER SPORT EN BEWEGEN

www.janluitingfonds.nl

janluitingfonds
LEZEN OVER BEWEGEN

Aan den lijve leren

Lichamelijke opvoeding als sleutelvak voor de toekomst

Het vak lichamelijke opvoeding lijkt onder druk van maatschappelijke veranderingen en doelstellingen enerzijds gemarginaliseerd te worden ten faveure van rekenen en taal, anderzijds geïnstrumentaliseerd voor doelen zoals gezondheid. Wij pleiten voor een offensieve strategie om de eigen waarde én de meerwaarde van het vak te verdedigen. Lichamelijkheid is een primaire voorwaarde voor ervaring, leren en kennis. Dit is het uitgangspunt van een visie op basis waarvan we de integrerende, motiverende en intrinsieke potentie van LO binnen de school verdedigen. Een sleutelrol in onze visie speelt het concept 'sociale praktijk'.

Door: Jan Vorstenbosch

De Franse film over een 'zwarte' middelbare school *Entre les murs* eindigt met een sprekend 'shot' van een leeg klaslokaal. Op de achtergrond hoor je het gejoel tijdens een partijtje voetbal dat de leerlingen tegen de leraren spelen op het schoolplein – het is de laatste dag van het schooljaar. In de klas, tussen de muren, hebben we als kijkers een jaar lang de lotgevallen van een klas en hun leraar Frans kunnen volgen. Wat opvalt in de verschillende, soms heftige scènes is de complexe manier waarop lesgeven in de eigen taal kansen biedt om tot de leerlingen door te dringen. De alledaagse ervaring van de leerlingen is sterk verbonden met de talige mogelijkheden die hun achtergronden en interesses bieden. Die kansen zijn belangrijk want de relatie tussen de leraar en zijn niet altijd even willige leerlingen is op z'n zachtst gezegd 'spannend'. Het motivatieprobleem is in elke scène prominent aanwezig. Taal blijkt echter veel meer dan een vak, het is een mogelijkhedenvoorwaarde voor ervaring en communicatie en een belangrijke bron voor de integratie van buitenschoolse ervaring en binnenschoolse vorming.

Ervarend leren

Wat voor onze taal geldt, geldt ook voor ons lichaam. Het lichaam is een mogelijkhedenvoorwaarde voor ervarend leren en een bron voor motivatie en de integratie van theorie en praktijk. De manier waarop lichamelijke opvoeding als vak in het primaire en secundaire onderwijs wordt gezien, is ons inziens vaak te beperkt, te defensief en te instrumenteel. Lichamelijke opvoeding wordt als een rest- of pretvak beschouwd. Of het wordt verdedigd als een manier om maatschappelijke

problemen zoals obesitas 'te lijf' te gaan. Dat lichamelijke opvoeding een pretvak zou moeten zijn, vinden wij ook. Maar onze ambities met het vak liggen aanzienlijk hoger en anders dan wat meestal met de term pretvak wordt bedoeld. Alvorens deze ambities, en een aantal concrete suggesties, te presenteren, nemen we eerst de tijd om het begrip 'sociale praktijk' toe te lichten. Dit begrip vormt een van de sleutels tot een visie op het vak lichamelijke opvoeding.

Schoolvakken als een kruispunt van sociale praktijken

Het begrip 'sociale praktijk', dat teruggaat op gedachten die al bij de Griekse filosoof Aristoteles te vinden zijn, staat voor complexe menselijke activiteiten die gebaseerd zijn op het realiseren van een specifiek 'intern' goed. Praktijken sluiten aan op specifieke menselijke vermogens tot handelen, denken, fysieke, sociale en relationele vorming en cultivering. Veel van wat we dagelijks doen is functioneel of instrumenteel en gemotiveerd

100 m lopen

Teamsport spelen

door iets dat niet per se gebonden is aan de activiteit zelf, bijvoorbeeld het verdienen van geld, of het bereiken van ons werk met de fiets of het bijhouden van de administratie. Maar er zijn ook activiteiten die *van zichzelf* zinvol zijn en ons plezier verschaffen. Wetenschappen, kunsten, sporten, veel beroepsactiviteiten zoals die in het onderwijs, met een zekere complexiteit zijn voorbeelden. We hebben er bijvoorbeeld plezier in om dingen aan kinderen te leren en te zien dat het lukt. Of we vinden het leuk om te voetballen en we genieten van een mooi doelpunt – een specifiek intern goed dat je nergens anders vindt dan in de voetbalsport. Onderwijs en sport zijn praktijken, structureel samenhangende handelingsverbanden met een intrinsiek waardevol doel en een eigen betekenis.

Niet altijd leuk

Dit betekent niet dat praktijken altijd 'leuk' zijn. Niet alleen zijn ze van zichzelf veeleisend omdat ze complex zijn en een grote inzet, veel vaardigheden, discipline en toewijding vragen. Ook zijn praktijken voor hun maatschappelijke inbedding en economische en financiële voorwaarden georganiseerd in instituties die een eigen agenda en een eigen dynamiek hebben. Voor het onderwijs zijn dat bijvoorbeeld de school en de onderwijsinspectie. De problemen rond de verwikkeling van praktijken en instituties, laten we hier echter voor wat ze zijn. We concentreren ons op het karakter en de mogelijkheden die praktijken vanuit zichzelf bieden.

Praktijken zijn altijd sociaal van karakter. Zo moeten ze geleerd worden van anderen met meer ervaring en kennis. Ze veronderstellen regels die publiek zijn en die iedereen die handelt binnen de praktijk impliciet of expliciet volgt. Dankzij die regels kunnen we de activiteit benoemen en herkennen en tot op zekere hoogte isoleren van de rest van onze activiteiten. Het doel van praktijken, bijvoorbeeld de vorming van kinderen in het onderwijs, is ook altijd een sociaal en

Praktijken zijn niet altijd leuk

gemeenschappelijk goed. Het is niet een extern of exclusief goed, zoals een 'product', dat als de een het heeft, de ander moet missen. Dat iemand iets weet, of geniet van een mooi doelpunt, of bijgedragen heeft tot de vorming van een kind, betekent niet dat anderen van

het bereikte worden uitgesloten. Integendeel, de 'goederen' die praktijken tot stand brengen, verrijken de samenleving als geheel. Praktijken veronderstellen ook specifieke sociale relaties, bijvoorbeeld competitief bij sport en pedagogisch/didactisch bij onderwijs. Al deze aspecten tezamen maken dat praktijken ook altijd

concreet en bijzonder zijn en niet op een algemene noemer kunnen worden gebracht. Maar ondanks die bijzonderheid en dankzij hun complexiteit komt toch in concrete praktijken zoals sport en beweging het hele spectrum van menselijke mogelijkheden, emotioneel, sociaal, theoretisch en lichamelijk aan de orde. In de overladen agenda die soms aan 'Sport & Bewegen' als schoolvak wordt voorgehouden (zie Bax, 2010) zien we dit bereik aan mogelijkheden terug. Dit bereik is ook het uitgangspunt van onze toekomstvisie op LO. LO is een kruispunt van sociale praktijken en hun vele dimensies. Maar een agenda is niet genoeg: wat nodig is, is een concept en een visie.

Een beeld van het schoolsportveld van de toekomst

Het onderwijs zal de komende tientallen jaren grondig veranderen. De vraag is of dit voornamelijk zal gebeuren op de grondslagen die de moderne samenlevingen grotendeels hebben gedomineerd zoals de wetenschap, de technologie, de economie, het management en de bureaucratie, die sterk tenderen naar een 'productie'-model, of dat het 'praktijk'-model waarvan we de contouren hierboven hebben geschetst, een normatieve en organiserende rol zal blijven spelen. Veel van wat wetenschap, technologie en economie te bieden hebben, kan praktijken verrijken, boeiender en toegankelijker maken. Maar te weinig wordt erkend dat de vraag of dit werkelijk het geval is, serieus en complex is. Zij kan niet beantwoord worden op grond »

Contact:

h.h.t.bax@hva.nl

van een onkritisch en algemeen geloof in 'vooruitgang'. Zij veronderstelt een opvatting over waar het in het onderwijs om gaat. Dit artikel is niet de plek om deze omvattende vraag aan de orde te stellen. Wat we zullen doen is een visionair beeld schetsen van LO in de toekomst. Aan de hand van een aantal concrete elementen van dit beeld zullen we drie aspecten toelichten van onze stelling dat LO een sleutelvak op de school van de toekomst zou kunnen en moeten worden.

LO als sleutelvak

Het bovenstaande is niet meer dan een schets van een mogelijke toekomst. Voorbeelden, vormen, verdelingen, het is allemaal ter inspiratie en ter discussie aangedragen. Doorslaggevend zijn de onderliggende principes en motieven. Dat zijn er drie.

Het eerste principe is personalisering. Lichamelijke opvoeding van de toekomst moet (voor een deel) aansluiten bij de persoonlijke situatie en persoonlijke interesses en behoeften van de leerling en vooral: zij moet de leerling verantwoordelijkheid geven.

Het tweede principe is dat leren dat zijn oorsprong en bron vindt in een vraag die, of een doel dat de leerling gesteld heeft, of voortkomt uit een praktische situatie of dilemma, veel beter en meer beklijvend is dan 'van buitenaf aangedragen' stof en theorie.

Het derde principe is dat ervaring 'aan den lijve' van inzichten, de integratie van theorie en praktijk, de bijdrage die theorie levert aan het beter en met meer plezier handelen in allerlei verbanden, de sleutel is tot het leren van de toekomst.

Het belangrijkste beginsel, dat deze principes tegelijk overstijgt en verklaart, is echter dat de sociale praktijken die in de lessen LO worden beoefend door de leerlingen ervaren worden als uitdagend, plezierig en waardevol. Het aardige van sociale praktijken is dat de instrumentele doelstellingen zoals het bestrijden van zwaarlijvigheid niet expliciet geagendeerd worden en als disciplinerend worden opgelegd, maar gerealiseerd worden in processen en activiteiten die omdat ze primair als sociale praktijken worden georganiseerd, intrinsiek zinvol en in principe plezierig worden vormgegeven. Deze uitgangspunten leveren ook de criteria voor de (permanente) ontwikkeling en de evaluatie van deze aanpak.

Over de auteur

Jan Vorstenbosch is universitair docent Toegepaste Ethiek aan de Universiteit van Utrecht.

Samen doen

Voorbeeld

Stel je een sportveld voor in het jaar 2025. Op het veld is een groep van zo'n 25 leerlingen aanwezig. Maar ze zijn met heel verschillende dingen bezig. We richten de camera op drie van die activiteiten.

Er is een atletiekbaan waarop twee kinderen om de beurt een aantal keren een honderd meter lopen. Ze maken aantekeningen van hun tijden op hun Ipad waarop een soort logboek staat waarin allerlei gegevens en grafieken staan. Het logboek bevat ook persoonlijke doelstellingen en evaluaties. Ieder kind uit de klas houdt zo'n logboek bij over verschillende fysieke activiteiten. Het logboek is niet alleen een vorm van zelfsturing en zelfevaluatie. Het speelt ook een belangrijke rol als vindplaats voor vragen en problemen die ze kunnen meenemen naar andere lessen, bijvoorbeeld de biologie- en de statistiekles, hoe het komt dat op de vierhonderd meter je spieren verzuren, of hoe je een grafiek kunt gebruiken om uit gegevens oorzaken en verbanden te analyseren en je doelen bij te stellen.

Op een andere plek van het veld speelt een groep van kinderen verschillende teamsporten. Ze spelen elke sport met dezelfde partijen gedurende tien minuten. De scheidsrechter is een leerling en hij/zij wisselt telkens. De activiteit maakt deel uit van een gezamenlijk project van de leraren LO en maatschappijler. Het project draait om het begrip regels en regelverandering. In de les maatschappijler wordt elke week gediscussieerd over wat regels zijn, wie ze stelt, waarom ze belangrijk zijn en wie en waarom regels mag veranderen. De discussies starten met voorbeelden uit de LO-les. Argumenten en standpunten moeten telkens verbonden worden met concrete voorbeelden en ervaringen.

Het laatste kwartier van elke les mogen kinderen doen waar ze zin in hebben: een teamsport, een individuele oefening, ze mogen zelfs samen of in hun eentje 'theoretisch' bezig zijn met wat ze hebben opgedaan aan ervaringen.

De leraar of lerares regisseert de verschillende activiteiten losjes, bespreekt persoonlijke plannen met de leerlingen over welke doelen ze hebben, stuurt op eenzijdigheden, bijvoorbeeld weinig deelname aan groepsactiviteiten. Hij/zij sust een dreigende ruzie wanneer op het sportveldje iemand bij het voetballen een veel te harde tackle heeft uitgevoerd. Zij organiseert een groepsactiviteit (spel of sport) waarin verschillen - in lichaamslengte, verschillen tussen meisjes en jongens, in capaciteiten - worden benut om een team te vormen.

Meedenkers waren Hilde Bax, hoofddocent onderzoek aan de ALO te Amsterdam en Joost Hes, adviseur van de AGOV (Amsterdamse Gymnastiek Onderwijzersvereniging).

Dit artikel is een bewerking van een lezing die op 14 oktober 2011 werd gehouden op het Congres ALO Anno Nu, ter gelegenheid van het lustrum van 80 jaar ALO.

Literatuur

- Bax, H. (2010) *De samenleving over de kwaliteit van bewegen & sport op school*, Zeist: Jan Luiting Fonds, (Proefschrift).
- Vorstenbosch, J. (2010) *Voetbalgek. Bespiegelingen van een filosoof*, Rotterdam: Lemniscaat.
- Kole, J. en Ruyter, D. de (Redactie) (2007) *Werkzame idealen. Ethische reflecties op professionaliteit*, Assen: Van Gorcum. ◀

Hardnekkige en gevaarlijke misvattingen

Onder de titel 'Hardnekkige en Gevaarlijke Misvattingen' bood Bart Crum een artikel aan, waarin hij reageert op eerdere artikelen in de *Lichamelijke Opvoeding*. Omdat op dit moment volop wordt gediscussieerd over de toekomst van ons vak stelt Bart een aantal actuele en belangrijke zaken aan de orde. De redactie ziet het belang daarvan in. Vanwege de lengte van het stuk hebben we besloten het integraal op de website te plaatsen in de rubriek 'Ter discussie'. Aan collega's die in het artikel worden genoemd, is gevraagd hierop te reageren. Ook heeft de redactie aan Bart gevraagd een inleidend stukje over zijn artikel te schrijven. Dat is hieronder geplaatst als een warming-up en uitnodiging aan belangstellenden om de rubriek 'Ter discussie' op de website te bezoeken en verder te lezen over dit onderwerp.

Zelf reageren mag uiteraard ook. We nemen je reactie graag op in 'Ter discussie'.

Door: Bart Crum

Dit artikel werd geschreven omdat ik me in het voorbije jaar drie keer geconfronteerd zag met teksten die mijns inziens echt niet konden. Wat irriteerde me? Om maar direct man (vrouw) en paard te noemen ging het in chronologische volgorde om:

- 1 de aanbeveling aan de vakwereld van *Hilde Bax* (geformuleerd aan het slot van haar dissertatie {2010}) om aan de slag te gaan met de wensen die de publieke opinie heeft ten aanzien van het bewegingsonderwijs
- 2 de bijdragen van respectievelijk *Gé Doorenbosch* en *Tim van der Kolk* in het in juni 2011 verschenen *Thomas-Bulletin* 65
- 3 uitspraken, ten dele toegeschreven aan *Jan Rijpstra* en *Foppe de Haan*, die werden opgetekend in het NLCOACH-nummer dat we in september jl. samen met *Lichamelijke Opvoeding* 2011, 8 in de bus kregen.

In mijn verhaal kritiseer ik onder het kopje ***Those who do not remember the past are condemned to repeat it*** (geleend van George Santayana) de aanbeveling die Hilde Bax doet op grond van haar promotieonderzoek naar de wensen die de publieke opinie heeft met betrekking tot het bewegingsonderwijs op school. Zij vond dat de buitenwereld niet altijd tevreden is met de opbrengsten van ons vak en dat die buitenwereld het realiseren van vakoverschrijdende doelen (persoonlijkheidsontwikkeling, maatschappelijk welbevinden, integratie) van groot belang acht, terwijl door haar onderzochte vertegenwoordigers van het vak (leraren) nu juist benadrukken dat het gaat om het realiseren van vakeigen doelen (leerlingen beter in staat stellen deel te nemen aan bewegingscultuur). Zij komt dan vervolgens met de volgende aanbeveling: de vakwereld moet het dilemma (vakinhoudelijke doelen versus vakoverschrijdende doelen) overstijgen en aan de gang gaan met de wensen van de samenleving. In mijn

artikel probeer ik duidelijk te maken dat de vakwereld met zo'n aanbeveling een doodlopende weg wordt ingestuurd.

Onder het kopje ***Mozart macht schlau und Sport bessere Menschen – oftewel wishful thinking*** ben ik ingegaan op de bijdragen in het *Thomas-Bulletin* naar aanleiding van het *Playing for Success*-project van respectievelijk voorzitter Doorenbosch en Windesheim stagiair Van der Kolk. Ik stel allereerst aan de kaak dat Doorenbosch in zijn voorwoord over het *PFS*-project schrijft zonder dat hij kennis nam van de artikelen in het bulletin die uiteenzetten waarover het in dat project gaat. Vervolgens draag ik informatie en argumenten aan die duidelijk maken dat de aanname dat bewegen/sporten bijdraagt aan de cognitieve ontwikkeling en de lees- en rekenprestaties van kinderen op school vooralsnog onvoldoende empirisch is onderbouwd. Ik sluit die paragraaf af met de conclusie dat – zeker ook omdat de intrinsieke waarde van ons vak sterk genoeg is – het verstandig zou zijn wanneer de vakwereld zich voorlopig verre houdt van legitimatiepogingen of claims voor meer uren in het curriculum, die gebaseerd zijn op verhoopde opbrengsten op cognitief of sociaal gebied.

In mijn derde paragraaf ga ik onder de kop ***Imagoschadelijke geschiedvervalsing*** in op de coproducties van interviewer Kees Kooman (NLCOACH) en KVLO-voorzitter Rijpstra en Foppe de Haan als respectievelijke geïnterviewden. Mijn argumentatie wordt afgesloten met de volgende conclusie: de beweringen van Kooman (en zijn zeggelieden?) dat de tachtiger jaren zo ongeveer het failliet van het bewegingsonderwijs als serieus schoolvak hebben ingeluid, moeten als een flagrante geschiedvervalsing worden bestempeld. De wijze waarop in NLCOACH het vak werd neergezet is een ernstige beschadiging van het imago van het vak. Het is slechte public relations en bovendien wordt daarmee in hoge mate onrecht gedaan aan al die vakgenoten die zich vanaf de jaren tachtig in de scholen en in de opleidingen hebben ingezet voor kwalitatieve vernieuwing.

Nieuwsgierig geworden? Dan snel naar de KVLO website. ◀

Contact:

bartcrum@planet.nl

School niet aansprakelijk voor ernstig gymongeval

Door de rechtbank Utrecht is op 2 november 2011 uitspraak gedaan over de aansprakelijkheid bij een ongeval in de gymles waarbij een leerling een dwarslaesie heeft opgelopen.

Door: mr. Sandra Roelofsen

S

Situatie

Tijdens een gymles waarin drie zwaaioefeningen worden gedaan, glijdt een leerling bij de zogeheten 'dodenva' van de trapeze af en loopt een dwarslaesie op. De oefening maakt geen onderdeel uit van het lesprogramma en was niet opgedragen door de leerkracht LO; de leerling deed de oefening (waarbij je aan je knieën hangt en in de voorwaai op de voeten moet landen) op eigen initiatief. De leerkracht stond bij een andere zwaaioefening hulp te verlenen. De ongevallenverzekering van de school heeft de leerling al het verzekerde bedrag uitgekeerd; een ongevallenverzekering keert uit aan de hand van een letseltabel en is onafhankelijk van verwijtbaarheid of aansprakelijkheid. In deze rechtszaak stelt de leerling dat de school (de leerkracht LO) verwijtbaar gehandeld heeft en stelt de school aansprakelijk voor het ongeval en de schade die hij hierdoor heeft opgelopen.

Overwegingen rechtbank

De vraag die de rechtbank stelt is of de leerkracht tekort geschoten is in de zorg die van hem mocht worden verwacht. Had hij voldoende en passende voorzorgsmaatregelen genomen? En voldeed de gymles aan de zorgvuldigheidseisen?

Op deze laatste vraag antwoordt de rechtbank bevestigend: uit het rapport van de Arbeidsinspectie en de deskundigen blijkt dat een inrichting van de gymles met drie zwaaionderdelen tegelijkertijd gebruikelijk is en dat het ook gebruikelijk is dat bij twee van de drie onderdelen leerlingen zelfstandig oefenen. Daarbij stond de leerkracht strategisch opgesteld, kon hij de hele zaal overzien en had hij de beide oefeningen waar de leerlingen zelfstandig aan het werk waren in de lessen daarvoor geoefend, nog eens uitgelegd aan het begin van de les én op het whiteboard in de zaal genoteerd. Met de zorgvuldigheidseisen zit het wel goed volgens de Rechtbank.

Omdat de leerkracht bij een andere situatie stond dan die waar het ongeval plaatsvond, moet ook worden bekeken of er voldoende toezicht werd gehouden en of er andere omstandigheden zijn die maken dat de school toch aansprakelijk kan worden gehouden. De rechtbank vindt van niet.

- Zorgplicht betekent niet op elke leerling afzonderlijk toezicht.
- Zorgplicht betekent niet dat de leerkracht ook voorzorgsmaatregelen moet treffen voor elke niet opgedragen oefening die een leerling mogelijk kan doen, en al helemaal niet als de sfeer in de les daar geen aanleiding toe geeft.
- De dodenva staat helemaal niet in het lesprogramma en de opstelling was niet geschikt hiervoor.
- Uit getuigenverklaringen blijkt dat de leerlingen duidelijk wisten wat zij moesten doen.
- Het is daarom niet reëel om van leerkrachten te vergen dat bij de instructie ook wordt aangegeven welke oefeningen leerlingen allemaal niet mogen doen.

Hoewel de gevolgen van het ongeval zeer ernstig zijn is het niet het gevolg van de opgedragen oefeningen en is de leerkracht niet tekort geschoten in instructies en toezicht. De school is in dit geval dus niet aansprakelijk.

Waardevol voor de praktijk van alledag

Niet ieder ongeval betekent dat er onzorgvuldig gehandeld is. Maar aansprakelijkheid bij 'spontane activiteiten' van leerlingen is wel mogelijk, de leerkracht is immers verantwoordelijk voor de veiligheid tijdens de gehele gymles. De zorgplicht houdt dus niet op bij de opdrachten van de gymleraar!

Belangrijk bij de beoordeling van zo'n situatie is de waarschijnlijkheid en voorzienbaarheid van onoplettend en onvoorzichtig gedrag bij leerlingen, de kans op ongevallen en de mogelijkheden dit te voorkomen. Vragen als de sfeer in de les, het type leerlingen, de mate van ongecontroleerd gedrag, de zelfstandigheid van leerlingen etc. komen dan langs. Toezicht en voorzorgsmaatregelen zijn dan ook mede afhankelijk van de antwoorden op deze vragen. Stel ze regelmatig zelf en in de sectie, om aansprakelijkheid te voorkomen.

Heb je vragen over deze of andere zaken op rechtspositioneel gebied dan kun je je wenden tot de juridische afdeling van de KVLO, te bereiken per e-mail: juristen@kvlo.nl en op telefoonnummer 030 693 7678. ■

Praktijk katern

Nummer

1

Jaargang 100 - 27 jan. 2012

Lichamelijke Opvoeding

Basketbal; opbouw in
onderbouw van voortgezet
onderwijs (3)

Survivalrun in de zaal

Scholentriatlon Almere 2011

92

 KVLO

Basketbal;

opbouw in onderbouw van voortgezet onderwijs (3)

Hoe introduceer je basketbal in de onderbouw van het voortgezet onderwijs? In de vorige twee artikelen werd gewezen op het belang van starten in de eerste klas met spelen met beschermd balbezit. Verder kwam het dribbelen en beschermen van de bal aan de orde. Het is belangrijk leerlingen te leren elkaar ruimte te geven met spelen. Vanaf het begin is aandacht voor goed verdedigen essentieel om ruw spelen te voorkomen.

Door: Maarten Massink

In het eerste artikel is de lesopbouw geïntroduceerd. In twee artikelen zijn les 1 en 2 beschreven in *Lichamelijke Opvoeding* 10 en 11. In dit derde en laatste artikel gaan we verder met les 3 waarin de thema's individueel spelen (dribbelen), doelen en samenspelen verder worden uitgediept.

Les 3

Nadat we in les 1 en 2 aandacht hebben besteed aan dribbelen met split vision en bal beschermen, komt dribbelen nu aan bod met afronden op doel, oftewel doelen in beweging (aanvang met lay-up). Bij het samenspelen is nu na balbezit houden (les 1)

en verplaatsen met viertallen (les 2), het 'in balbezit blijven en samenspelen met tweetallen' aan de orde. Daarbij wordt aandacht besteed aan afspelen en pivoteren. Met het schieten staat het doelen in beweging na passeren centraal in het duel één tegen één. Tot slot spelen we vier tegen vier in een halve zaal met twee baskets.

Dribbelen en doelen in beweging

Basketbal biatlon

In de wintersport is biatlon bekend als een sport waarbij uithoudingsvermogen (langlaufen) en precisie (schieten op schietschijf)

gecombineerd worden. Dit principe doen we nu met basketbal. Je mag pas verder als je raak schiet!

Leerlingen vormen tweetallen. Per tweetal een bal. Op de middenlijn staan twee banken. Dit is de startplaats. We gebruiken zoveel mogelijk baskets. Als er ook over de breedte van de zaal gespeeld kan worden zijn er vaak zes baskets in de zaal aanwezig. Een leerling start en dribbelt naar een basket en probeert na de dribbel te scoren. Als je mist ga je naar één van de andere baskets op dezelfde zaalhelft. Daarna dribbel je door naar de andere zaalhelft langs de banken en

Les	Dribbelen	Samenspelen	Schieten	Partijspel
1	Split vision: • op de plaats spiegelen • docent • medeleerling • vrij door zaal • ruimte aangeven • elkaar volgen	Balbezit houden: met bouncepass: • van 4:0 naar 4:4	'Hoog' schieten (setshot): • tweetallen onverdedigd • verdedigd (toernooi move up, move down)	Drie-baskets-basketbal: • 4:4 met scoren op drie baskets
2	Bal beschermen: • omgangsbaan • duel 1 tegen 1 met aandacht 'no contact'	Samenspelend verplaatsen: • buiten de perken vier richtingen • buiten de perken één richting	Bal veroveren na schieten (rebound): • duel 1:1 zonder dribbel	Twee-uit-drie-basketbal: • 4:4 met scoren op twee van de drie baskets
3	Doelen na dribbel: • biatlon: scoren in estafette (tweetallen)	Bal beschermen met pivoteren: • 2:1	Rebound en afstand nemen • duel 1:1 met dribbel • accent op outletdribbel	Basketbal • 4:4 op twee baskets

Lesopbouw over drie lessen

scoort daar op één van de baskets. Als dat gelukt is dribbel je terug naar de bank en geeft de bal door aan je partner. Deze maakt dezelfde toer en scoort in iedere zaalhelft op één van de baskets. Zo is in een klas de helft van het aantal leerlingen actief aan het doelen, de andere helft wacht op de bank. Ze wisselen elkaar steeds snel af. Als er zes baskets in de zaal aanwezig zijn, zijn er gemiddeld twee spelers aan het doelen per basket.

Aandachtspunten

- Kijk goed waar de ruimte is en bij welke basket er nog weinig spelers doelen.
- Probeer je dribbel te beëindigen door de bal in twee handen vast te pakken, in een vloeiende beweging naar de basket te springen en met één hand te doelen (lang maken naar de basket).
- Spring recht omhoog naar de basket want als je naar voren springt/beweegt en tegen een stilstaande verdediger aanspringt dan maak je een aanvallende fout.
- Maak gebruik van het bord, via het bord scoren is vaak makkelijker.

Didactiek

Deze aandachtspunten kun je vertellen. Maar je kunt ook na verloop van tijd leerlingen even laten zitten en een paar goede voorbeelden laten zien. Laat leerlingen benoemen wat ze zien en waarom het goed is. Schrijf deze punten even op het bord en iedereen heeft helder voor ogen wat belangrijk is bij doelen in beweging.

Met verdediger

Deze basketbalbiatlon kan ook uitgevoerd worden onder weerstand van verdedigers. In iedere zaalhelft loopt een speler (verdediger) die mag proberen de bal van een dribbelaar weg te tikken. Aandachtspunt voor de aanvaller: kijk naar een vrije basket en naar de verdediger.

Het aantal verdedigers kan opgevoerd worden. >>

FOTO'S: ANITA RIEMERSMA

Doelen in beweging

Contact:

m.massink1@upcmail.nl

Wedstrijdvorm

Welk tweetal scoort in een bepaalde tijd de meeste doelpunten?

Samenspelen met een verdediger

Lummelen twee tegen één

De leerlingen maken groepen van vier. We spelen in een aangegeven ruimte (een derde of kwart van een zaalhelft bijvoorbeeld) het spel twee tegen één. De vierde speler is wachter. Probeer met zijn tweeën de bal samen te spelen zonder dat de verdediger de bal kan aanraken. De verdediger kan alleen de bal tikken als deze onderweg is, niet als deze vast is in twee handen. De bal mag niet met

boogjes over de verdediger worden gegooid maar met een chestpass of een bouncepass. Als de bal wordt aangeraakt door de verdediger wordt er gewisseld door de verdediger met de wachter en is er een score voor de verdedigers. Kunnen de aanvallers tien keer samenspelen zonder dat de bal getikt wordt dan scoren ze een punt. De wachter wordt verdediger als de bal getikt is of tien keer samengespeeld. Welk tweetal scoort de meeste punten?

Aandachtspunten

- Probeer als verdediger steeds de bal en de balbezitter te benaderen en de afspeellijn naar de andere aanvaller af te dekken.

- De niet-balbezittende speler moet steeds uit de 'dode ruimte' komen, en niet achter de verdediger blijven staan als de afspeellijn wordt afgesloten.
- Als balbezitter mag je uitstappen met een voet in de richting waarin je de bal gaat spelen als je achterste voet blijft staan. Dit 'pivoteren' is belangrijk om ruimte te scheppen en de bal te kunnen spelen, maar ook om schijnacties te maken en de verdediger naar een andere afspeellijn te lokken. De pivoteeractie is daarmee een echte basketbalbeweging. Als leerlingen deze door hebben geeft ze dat veel afspel- en schietmogelijkheden. Je schept hiermee afstand tot de verdediger. Leerlingen die omdraaien en beiden voeten laten staan komen in een soort gekruiste benenstand 'op slot' te staan en raken uit balans. Door te pivoteren (wegstappen met een voet) in verschillende richtingen schep je ruimte om langs de verdediger te spelen, je blijft in balans en de dreiging is groter.

Toernooivorm

Door een score bij te houden per tweetal kun je een toernooivorm spelen. Door de speelveldjes te nummeren op volgorde kun je spelen met 'move up, move down': als je als tweetal na verloop van tijd de meeste punten op je veldje hebt schuif je een veldje door richting het eerste veldje. Heb je verloren dan schuif je een veldje terug richting het laatste veldje. Je komt weer een nieuw tweetal tegen. Het voordeel van 'move up move down' is dat je steeds van tegenstander wisselt en uiteindelijk tegenstanders van ongeveer gelijke sterkte tegenkomt.

Schieten in een duel

We spelen een duel één tegen één met scoren op een basket. Per tweetal een bal. Je mag scoren door een afstandsschot of door een dribbel naar de basket en doelen in beweging. Bij balvast in twee handen mag de verdediger niet de bal afpakken wel het schot blokkeren. Na het schot volgt de rebound. Bij een score mag de ander de bal uitnemen vanachter een afgesproken lijn. Bij een onderschepping of een rebound moet de bal eerst achter een afgesproken lijn worden gedribbeld. Deze regels dienen ervoor te zorgen dat er na een scoringspoging eerst ruimte wordt gemaakt onder de basket. Dit noemen we de 'outletdribbel':

Uit de 'dode ruimte' komen

Duel één tegen één

na een balverovering in de rebound dribbel je met de bal onder de basket vandaan naar de zijkant. Vanaf daar begint het spel/duel opnieuw.

Aandachtspunten

- Ga als balbezitter met dreiging naar de basket als er ruimte is voor doelen in beweging (lay up).
- Dek de verdediger de aanvalslijn naar de basket kun je proberen te passeren als er ruimte is achter de verdediger.
- Is er weinig ruimte pak dan de bal vast met een stop (twee pas), stap terug met de voorste voet (rockerstep) om afstand te nemen van de verdediger en schiet over de verdediger.
- Als verdediger dek je eerst de aanvalslijn naar de basket door tussen basket en verdediger posities te kiezen. Stap bij een schotdreiging in om het schot te blokkeren.

- Als je probeert te blokken en de aanvaller schiet over je heen draai dan als verdediger snel om zodat je de bal die misschien van het bord komt kunt veroveren (rebound). Daarbij kun je de aanvaller afschermen.

Organisatie

Er kunnen wellicht maximaal twee tweetallen tegelijk spelen op één basket. Mocht dit (afhankelijk van de speelwijze) toch teveel risico opleveren dan kun je de duels van de

tweetallen af laten wisselen. Na een score speelt het wachtende tweetal een duel. Duurt een duel langer dan twee minuten, dan is het onbeslist en mag het wachtende tweetal dat de tijd bijhoudt gaan spelen.

Ook deze wedstrijdvorm is leuk om in toernooivorm te spelen met 'move up move down'.

Partijspel

We spelen vier tegen vier op twee baskets. In de voorgaande lessen hielpen we de aanvallende partij door het mogelijk te maken op meerdere baskets te scoren. In deze les heeft iedere partij één basket om op te scoren en één om te verdedigen. De aanval is in één richting en makkelijker te verdedigen. Dit geeft meer verdedigers onder de basket. Stimuleer het man-to-man spelen zodat de ruimte onder de basket niet volloopt met verdedigers.

We spelen met vier tegen vier met drie teams in een zaalhelft waarbij een team indraait zodra er gescoord wordt of na een afgesproken tijd. Bij niet te grote klassen kan er ook met vier teams drie tegen drie gespeeld worden zodat er meer ruimte in het veld ontstaat en onder de basket en er meer gelegenheid is voor doelen in beweging (lay up).

Tot slot

Dit was het laatste artikel in een serie van drie artikelen over het introduceren van basketbal in het voortgezet onderwijs. Hierbij stond centraal de overgang van spelen met beschermd bezit en zonder dribbel (korfbal en tienbal) naar spelen met dribbel en de bal verdedigen bij de dribbel en het schieten. Hiermee proberen we de overgang naar basketbal met dribbel niet te laten ontaarden in een dribbelestafette met veel overtredingen, maar in het gericht gebruiken en verdedigen van de dribbel, waarbij leerlingen leren basketbal te spelen en lichamelijk contact te voorkomen. ◀

Rectificatie

In *Lichamelijke Opvoeding* 11 van 2011 stond op pagina 11 bovenaan de foto de naam van Harry Berkhoff vermeld. Dit moest Jelle Nauta zijn. Met dank aan de oplettende lezers.

Survivalrun

in de zaal

Dit artikel beschrijft een nieuwe manier om survivalrun in het onderwijs in de zaal aan te bieden. De survivalsport wordt door steeds meer mensen beoefend en komt in het onderwijs ook steeds meer naar voren. In veel gym- en sportzalen wordt gedacht dat de mogelijkheden voor het bouwen van hindernissen beperkt zijn, maar bij een creatieve kijk is er meer mogelijk dan in eerste instantie wordt gedacht.

Door: Nadine Vankan en Mark Thielen

Survivalrun

Wij willen survivalrun mogelijk maken op scholen, waarbij iedere leerling op zijn eigen niveau kan deelnemen en kan leren. Hiervoor hebben we leskaarten ontwikkeld. We werken niet op tijd, wel of niet halen van hindernissen met daarbij straf tijd of iets dergelijks. Iedere leerling kan op zijn/haar eigen niveau worden uitgedaagd!

Wat is survivalrun?

Survivalrun is een opkomende sport waar veel van de sporter wordt verwacht. Een lang stuk crosslopen wordt gecombineerd met het nemen van hindernissen die op het parcours zijn aangebracht. Er wordt niet alleen gevraagd om een goede conditie te hebben om de stukken te hardlopen maar ook om de kracht en de creativiteit bij elkaar te krijgen om alle hindernissen te nemen. Survivalrun kan een individuele sport zijn maar ook een teamsport. Als je in een team deelneemt mag je elkaar helpen met de hindernissen. Het doel is alle hindernissen te nemen zonder eruit te vallen en zo nodig het parcours zo snel mogelijk af te leggen (bij de wedstrijd-vorm).

Bouwen in de zaal

In iedere gymzaal zijn mogelijkheden voor survivalhindernissen. Je kunt gebruikmaken van vrijwel alle standaardmaterialen die in de gymzaal te vinden zijn. Te denken valt

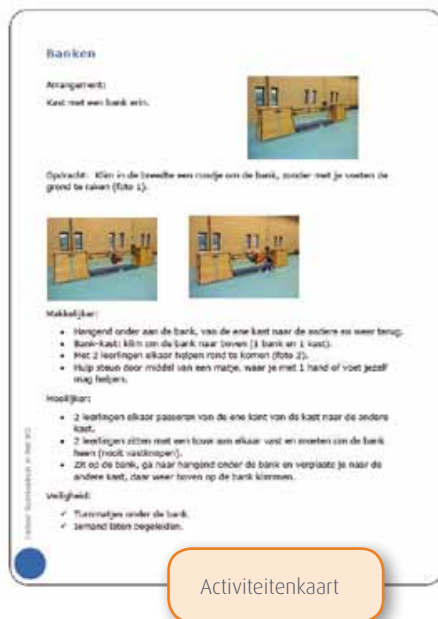
aan kasten, banken, touwen, ringen, rekstok, wandrek et cetera. Ook kun je met losse materialen veel variaties bouwen in combinatie met voorgenoemde toestellen. Voorbeelden hiervan zijn: korte touwtjes, zelfgemaakte klosjes (verticale stokjes), een lang klimtouw, ringen, hoepels et cetera. Een bank kan in een kast worden gehangen of aan een wandrek, rekstok of in de touwen. Hierdoor creëer je tal van mogelijkheden die stabiel zijn of moeilijk te nemen. Een bank kan schuin, horizontaal, op z'n kop of zelfs verticaal worden gebruikt. Alleen met een bank zijn er al talloze situaties te bouwen. Wanneer je creatief nadenkt over de mogelijkheden die er met verschillende materialen zijn kom je op heel veel leuke situaties waar je weer talloze opdrachten voor kunt verzinnen. Met onze workshops laten we docenten zien wat er mogelijk is in de zaal en hoe ze zelf kunnen bedenken wat er in hun zaal kan. We streven ernaar om met zo min mogelijk materiaal een zo groot mogelijk aanbod te creëren.

Leskaarten

Voor het aanbieden van survivalrun in de zaal hebben we leskaarten ontwikkeld voor verschillende hindernissen. Op de kaarten staat een arrangement (met foto), het leervoorstel, drie makkelijkere en drie moeilijker leervoorstellen met enkele foto's

FOTO'S: NADINE VANKAN EN MARK THIELEN

en een kopje veiligheid. Op de techniekkaart wordt stap voor stap uitgelegd met foto's hoe een veel voorkomende techniek wordt uitgevoerd.

De kaarten corresponderen met de verschillende hindernissen die in de zaal klaarstaan. De leerlingen kunnen zelf aan de slag met de kaarten, je kunt klassikaal verschillende hindernissen uitleggen, of de leerlingen zelf laten ontdekken wat er mogelijk is bij verschillende hindernissen.

Lesopbouw

Je kunt kiezen voor een enkele les survival-run, maar ook een lessenreeks behoort tot de mogelijkheden. In een enkele les kunnen leerlingen kennismaken met de survivalsport en kunnen ze allerlei verschillende fysieke uitdagingen overwinnen. Bij een lessenreeks kun je de leerlingen kennis laten maken, daarna gaan uitbouwen en werken aan nieuwe uitdagingen en leerprocessen voor de leerlingen.

De lessen kun je op verschillende manieren opbouwen. De meest voor de hand liggende start is om de leerlingen te laten ontdekken

wat de activiteiten zijn en laten ervaren op welk niveau de leerlingen kunnen deelnemen. Hierna kun je kiezen voor een tweede les waar de leerlingen gaan oefenen en proberen een stapje verder te komen. Een derde les kun je er voor kiezen om ook het aspect hardlopen erin aan te bieden, bijvoorbeeld één activiteit doen en dan een rondje om de zaal rennen, dan weer een volgende activiteit, et cetera. In de lessen kun je kiezen voor verschillende manieren van aanbieden:

- de leerlingen zelfstandig bezig laten gaan met de leskaarten en zelf laten wisselen van activiteit
- klassikaal de activiteiten aanbieden. Zo kunnen de leerlingen goed zien wat de bedoeling is van de activiteit
- zelf laten ontdekken zonder leskaarten en zonder voorbeelden
- elkaar uitdagen bij de activiteiten
- zelf activiteiten laten bouwen. >>

2

3

Foto 1: Balans houden
Foto 2: Kracht en creativiteit
Foto 3: Gebruik van klimtouw

Contact:

nadinevankan@hotmail.com

Iedereen zijn eigen uitdaging

Met onze kaarten willen we iedereen bereiken. Maar daarbinnen kan een docent en een leerling natuurlijk ook differentiëren zoals een extra hand van een medeleerling waardoor je wel over de rekstok heen kan.

Voorbeeld. Er is een opdracht waarbij de leerlingen gaan hangen aan de klosjes (korte verticale stokjes). Voor sommige leerlingen is het een eitje om via meerdere klosjes te verplaatsen. De uitdaging ligt in het bedwingen van twee klosjes meer dan hij voorheen deed. Voor een andere leerling is het al een overwinning om drie seconden aan één klosje te hangen. Zijn uitdaging is om dit

misschien vijf seconden te kunnen volhouden. Beide bovengenoemde leerlingen kunnen dus prima samenwerken in één groepje!

Wanneer een leerling een hindernis niet zelf kan halen kan je hem hulp bieden door een hand, voet of iets anders toe te steken waardoor een hindernis wel wordt gehaald. De hulp die wordt geboden moet zo worden gekozen dat het 'net' haalbaar moet zijn. Wanneer een leerling oefent en meer ervaring krijgt, zal de hulp kunnen afnemen en heb je qua leren je doel bereikt!

Als een 'goede' leerling een hindernis gemakkelijk kan uitvoeren kan de uitdaging ook

liggen in de herhaling. Voor hem zou de opdracht kunnen zijn om de hindernis drie keer uit te voeren zonder daarbij de grond te raken. Een andere mogelijkheid is om met groepjes te werken. Als je leerlingen verbindt met een springtouw (nooit vastbinden, slechts in de broek laten stoppen!) en ze moeten elkaar volgen door de hindernis heen. Hier dienen ze rekening te houden met elkaar en kunnen dus niet de hindernis 'afraffelen'. Hier komt samenwerking, coördinatie, kracht, tactiek bij kijken!

Motiveren

Wanneer leerlingen 'klaar' zijn met een bepaalde hindernis, kun je ze op meerdere

4

Foto 4: Zelf ontdekken
Foto 5: Een extra hand
Foto 6: Nieuwe uitdagingen

5

manieren motiveren om weer aan de slag te gaan:

- 1 uitdagen in een moeilijkere uitvoering van de hindernis (niet met je hoofd eerst ergens overheen, maar met de voeten eerst)
- 2 uitdagen door middel van de hindernis iets aan te passen (balk hoger, eindhalte hoger maken et cetera)
- 3 hindernis vaker uitvoeren (niet één maar drie keer de hindernis doen).

Eindresultaat

Waar je naar toe kunt werken bij de survival is een run waarbij iedere leerling zijn eigen uitdagende, doch haalbare, doel bepaalt.

Zoals eerder aangegeven heeft niet iedere leerling dezelfde capaciteiten. Wanneer iedere leerling voor zichzelf een reëel doel stelt als uitdaging, dan kan hij/zij op zijn eigen niveau met de activiteit bezig zijn! Voordeel van bovenstaande is dat iedereen zijn eigen euforiemoment kan halen uit de activiteit (er is immers geen winnaar en er zijn geen verliezers). Voor iedereen is de uitdaging relatief gezien even groot.

Workshops

Ons doel is om survivalrun in het onderwijs mogelijk te maken. Wij geven workshops aan docenten en kunnen een les of sportdag verzorgen. Binnen de workshops aan

docenten besteden we aandacht aan het veilig bouwen van survivalhindernissen, het aanbieden ervan, het differentiëren binnen verschillende hindernissen en het uitdagen van de leerlingen. Bij het verzorgen van een les of sportdag laten wij de leerlingen kennismaken met survivalrun en dagen wij ze uit tot een stapje verder!

*Mark Thielen is medewerker op de Calo te Zwolle
Nadine Vankan is docent bewegingsonderwijs bij Koninklijke Kentalis locatie Guyotschool. ◀*

6

Scholentriatlon

Almere 2011

Dit jaar was het de achtste editie van de Scholentriatlon. Deze werd gehouden op vrijdag 26 augustus 2011, in Almere Haven.

Door: Ingrid Peters

De weersomstandigheden waren ons niet helemaal goed gezind. Echter het was een fantastische dag, waarbij de leerlingen ééntiende triatlon hebben afgelegd:

- 400 m zwemmen in de havenkom in Almere Haven
- 18 km fietsen
- 4 km hardlopen.

In totaal waren er circa honderd deelnemers. Dat waren er dit jaar minder dan het jaar ervoor vanwege het feit dat het in de Almeerse schoolvakanties plaatsvond. De deelnemers die hun vakantiedag hiervoor graag wilden inzetten kwamen uit in verschillende klassen waarvan de volgende leerlingen de winnaars waren:

- Jongens onderbouw
Rens de Boer (Echnaton)
- Meisjes onderbouw
Elysa de Ruiter (Echnaton)
- Jongens bovenbouw
Milan Brons (Baken Stad)
- Meisjes bovenbouw
Anke de Boer (Oostvaarders College).

De school die 'overall' de beste prestatie leverde was het Oostvaarders College. Hierbij worden de prestaties van de tien snelste deelnemers in de verschillende categorieën met elkaar vergeleken. Zij zullen op vrijdag 7 september hun titel verdedigen. De scholieren maken altijd gebruik van het parcours dat de dag daarna voor de Holland Triatlon word gebruikt. Zij testen daarbij de veiligheidsmaatregelen en de tribune die al klaar staat voor de dag erna.

Scholentriatlon 2012

Voor het komend jaar gaan er grote veranderingen plaatsvinden. We starten namelijk ►►

Contact:

i.peters@echnaton.nl

niet meer in Almere Haven. De hele triatlon is verplaatst naar Almere Stad.

De tweede verandering is dat de triatlon niet meer in het laatste weekend van augustus is maar het eerste weekend van september. De scholentriatlon is de dag ervoor op vrijdag 7 september. Hierdoor valt het voor de meeste scholen na de zomervakantie. Hiermee is een struikelblok om mee te doen weggenomen. De start van de scholientriatlon is nu niet op het einde van de middag, we starten al om 12.00 uur.

De deelname is voor de scholieren geheel gratis. Na afloop ontvangen ze een t-shirt en een medaille. Hiermee wordt iedereen in het zonnetje gezet of je nu prestatief (voor de snelste tijden) of recreatief (voor het volhouden en de persoonlijke prestatie) deelneemt.

Meedoen

Dit sportieve evenement maakt onderdeel uit van de Mission Olympic toernooikalendar van de KVLO. Zorg dat je er bent met je school want dit evenement wil je niet missen.

Wil je als school meedoen laat dat dan weten aan de Stichting Holland Triatlon. Doe dit voor 1 maart. Zij sturen jullie dan alle gegevens toe die je nodig hebt om aan dit geweldige sportfeestje mee te doen.

Mocht je als docent ook mee willen doen dan kan dat. Dit is wel anders dan de vorige jaren. Je hebt nu de mogelijkheid om mee te doen aan de Docenten Team Relay. Vraag om meer informatie bij de Stichting Holland Triatlon.

Foto's: Website <http://www.beeldbankhollandtriatlon.nl/search.php>

Gegevens Stichting Holland Triatlon: <http://www.almerehollandtriatlon.nl/nl/scholen/>

Telefoon en e-mail:

Telefoon: 036 53 45 931

Fax: 036 53 47 287

E-mail: info@almerehollandtriatlon.nl ◀

Gym in 2028: human movement and sports

Interview met Berend Brouwer

Omdat diverse afspraken moesten worden geannuleerd, werd het een telefonisch interview met hindernissen (batterijen die uitvielen, enz.). Toch was het een geanimeerd gesprek over de toekomst van ons vak. Het werk van drie partijen, een werkgroep en scenarioconferenties met vele deelnemers uit allerlei geledingen lag ten grondslag aan het eindproduct. Een blik in de toekomst van lichamelijke opvoeding/bewegingsonderwijs en sport op school.

Door: Hans Dijkhoff

Op de vraag waar zijn interesse voor innovatie vandaan komt, heeft hij eigenlijk geen direct antwoord. Hij is nu eenmaal altijd op zoek naar het vinden van oplossingen voor dingen. Onderwijsontwikkeling was wel een constante factor in zijn loopbaan. Het zit kennelijk in hem.

De formele opdracht voor het ontwikkelen van een toekomstvisie kwam van het ministerie van OCW. Maar bij SLO was men daar al langer over aan het nadenken. Bewegen en sporten is hot en veel partijen zijn daar richting het onderwijs mee bezig. Maar veelal ieder op zijn eigen manier en los van het bewegingsonderwijs. Daar gaan veel kansen verloren. Om dat voor de toekomst in betere banen te leiden is een gezamenlijke visie nodig. De SLO moest die ontwikkelen voor ons vak. Direct werd contact gezocht met andere partijen die een rol spelen in de beweegonderwijswereld, de KVLO en de ALO's.

Berend Brouwer

Toekomstvisie 2028: is dat jaar toeval?

"We wilden ervoor zorgen dat de mensen die we wilden laten meedenken zich in ieder geval uitgedaagd zouden voelen en de ruimte zouden nemen om los te komen van het hier en nu. 2027 zegt dan niets, 2028 spreekt de mensen wel aan. Dat is al een jaar met een bepaalde betekenis, dat nodigt meer uit. Dan gaat er een belletje rinkelen."

Het is toch niet voor niets dat onze Olympische ambitie de basis voor één van de scenario's was?

"Ja, in die zin speelt het natuurlijk ook een rol. Het is dan ook logisch dat het een van de denkrichtingen zou worden. In die zin is het niet wereldvreemd, maar ook weer >>

Contact:

redactie@kvlo.nl

Marco van Berkel

Ardan Aldershof

Gert Jan van Dokkum

niet de belangrijkste invalshoek op de toekomst van het bewegingsonderwijs.”

Dat denken in scenario's, hoe is dat ontstaan?

“Denken in toekomstscenario's wordt natuurlijk wel vaker gedaan. Destijds bij Jeugd in Beweging bijvoorbeeld. Het op deze wijze werken met scenario's vanuit de trends van nu, is door de werkgroep zelf bedacht. Wie het geweest is, weet ik niet meer, maar op een gegeven moment is het idee ontstaan om een brede groep mensen op de belangrijkste keuzes te laten doordiscussieren over consequenties en valkuilen. Zo ontstaat ook een breed draagvlak. Dat heeft in de praktijk goed gewerkt. Ieder werkgroeplid mocht per scenario een aantal mensen noemen die zouden meedenken en iedereen die we gevraagd hebben was in principe bereid om mee te doen. Daarnaast hebben we vele workshops met vooral docenten gedaan. Zo hebben er in totaal wel enkele honderden mensen meegedacht.

De werkwijze was dat we de mensen per scenario aan het werk zetten met opdrachten en vragen en daarvan zelf een verslag lieten maken. De uitkomst daarna had kunnen zijn dat er voor de toekomst een keuze tussen drie scenario's was, maar het was best heel bizar dat alle groepen eigenlijk tot een vergelijkbaar eindresultaat kwamen. De grote gemene deler was de combinatie van uitgaan van

de pedagogische betrokkenheid op kinderen, van dat ieder kind, getalenteerd of niet, zo goed mogelijk moet leren bewegen, en dat dat weer bijdraagt aan een levenslange actieve en gezonde leefstijl. Zo goed mogelijk leren bewegen moet je dan niet zien als alleen op motorisch gebied, maar in meervoudige zin. Dat sluit dan weer goed aan op de sleutels van het Basisdocument VO.”

Dat pleit dus eigenlijk voor goed opgeleide vakdocenten, beginnend op de basisschool?

“Het gaat niet alleen om de vakdocent, maar om iedereen die bij dat onderwijs in bewegen een rol speelt. Waarbij hoogopgeleiden als de ALO-docent of mensen van vergelijk-

bare kwaliteit de touwtjes in handen hebben. Welke typen functionarissen hier over twintig jaar allemaal bij betrokken zijn kan ik nu niet zeggen, maar het gaat ons om de kwaliteit die die mensen moeten zien te realiseren. Daarvoor worden wel pittige eisen aan de mensen gesteld, ja.

De basis moet zeker op jonge leeftijd worden gelegd. Later dient het dan meer te gaan om wat bewegen/sport betekent binnen je eigen leefstijl en hoe je

dat kan inpassen. Dan wordt het wel een ander verhaal, gaat het veel meer over hoe je keuzes kunt maken in het diverse aanbod. Maar de basis moet dan al wel gelegd zijn.”

“Ik ben eigenlijk bij toeval in het vak verzeild geraakt”

Berend Brouwer

Opgeleid in Groningen als docent LO. Dat had ook sociale geografie of natuurkunde kunnen zijn. Toevallig ging hij als eerste naar de testdag van de ALO en werd aangenomen. De rest is geschiedenis. Daarna bewegingswetenschappen in Amsterdam, waar hij al snel ook een baan had als docent. Als student raakte hij betrokken bij het leerplanontwikkelwerk en kwam via die route al vroeg bij de SLO terecht. In de eerste jaren werkte hij daar een dag in de week. Hij werkte als docent op de ALO in Groningen en als kaderdocent bij het APS (Algemeen Pedagogisch Studiecentrum). In 2001 kwam hij volledig in dienst van de SLO. Hij was de projectleider van dit toekomstvisieproject.

Mark Jan Mulder

Jacob Nienhuis

Hilde Bax

Hoe is de individualisering van de samenleving op dit proces van invloed geweest?

"Dat is een gegeven waarmee we moeten omgaan. Onze taak is het dan die individuen zo goed mogelijk te begeleiden in het maken van hun eigen keuzes, die aansluiten op hun eigen mogelijkheden. Aan de andere kant kunnen we in bewegen en sport of human movement, hoe je het ook wilt noemen, laten zien wat voor mogelijkheden er liggen in het gezamenlijk doen van dingen. Het in sociaal verband bewegend bezig zijn biedt ook extra mogelijkheden, tegenwicht tegen individualisering en in die zin verrijking. We hebben wel hele discussies gehad over of je nu vooral moest meegaan met of tegenwicht moest bieden aan individualisering. Er liggen ook kansen om gebruik te maken van de wens van jongeren om hun eigen leven naar hun eigen behoeften in te richten. Wat je kiest kun je uiteindelijk het best laten afhangen van de situatie, van de klas of het individu dat je voor je hebt. Dan kun je hulp bieden of bijsturen waar dat nodig is."

Het product wat voorligt is dat iets waar je achter staat?

"Ik ben altijd een voorstander van dingen samen doen en dit product is daar een mooi voorbeeld van. Alleen al vanwege het feit dat zoveel mensen met zoveel enthousiasme hebben willen bijdragen vind ik dit product geslaagd. Maar ook inhoudelijk ligt er een mooi resultaat waar ik heel goed mee kan leven. Het is een prima aanzet om mee verder te gaan maar die praktisch nog wel verder moet worden ingevuld. Wat me opviel is dat vrijwel niemand die aan het verhaal heeft meegewerkt in staat was om de gebaande paden helemaal te verlaten en compleet 'out of the box' te denken. Wat dat betreft zijn we kennelijk toch erg gebonden aan het bestaande. Ik had echt gehoopt dat men bijvoorbeeld een toekomstbeeld zou hebben waarbij een leerling wakker wordt, op zijn tablet kijkt wat er vandaag voor beweegmogelijkheden zijn, waarna hij zich aankleedt en die mogelijkheden in zijn dagplanning inpast, waarbij de school zoals we die nu kennen niet meer bestaat en de bekende schoolvakken evenmin, leerlingen op supersonische apparatuur op allerlei leerplekken een deel van hun dagelijkse portie bewegen invullen en daarin door een digitale personal assistent worden gecoacht en

"Het bizarre is dat alle scenario's dezelfde gemene deler hadden"

zo. Omdat hier binnen het project geen ruimte meer voor was, is het voor de werkgroep niet verder meer gekomen dan enkele vingeroefeningen. Dit zou nou een leuk item zijn voor in het blad. Juist in dit jubileumjaar waarin de KVLO terugkijkt hoe het was, maar ook een nieuwe koers gaat bewandelen, zijn toekomstverhalen die een hele andere kant laten zien misschien wel inspirerend."

De redactie doet dan ook hierbij de oproep aan jullie om je ideeën over de toekomst van ons vak, hoe wild ze ook zijn, naar ons toe te sturen. Neem als uitgangspunt een dag in het leven van leerling 'X' en beschrijf wat die op die dag meemaakt aan bewegen en sport, mede in relatie tot school. ◀

De publicatie Human Movement and Sports in 2028 kan worden besteld tegen kostprijs en worden gedownload op <http://www.slo.nl/organisatie/recentepublicaties/> of via de productencatalogus van de SLO <http://vubispc.slo.nl/>.

De werkgroep 'Toekomstvisie LO' bestond naast de auteur van dit artikel uit Ardan Aldershof (HAN), Hilde Bax en Jacob Nienhuis (KVLO), Marco van Berkel (SLO), Gertjan van Dokkum (FSH) en Mark Jan Mulder (HIS), met als buddy's Janey van Asperen (HvA), Emile van den Haak (Halo) en Herman Verveld (Calo).

“Het proces werd breed gedragen”

Interview met Berend Rubingh

De KVLO is bezig met een gedaanteverandering. Nog niet als een rups die uitgroeit tot vlinder, maar de vereniging is wel bezig uit te groeien tot een club waarmee in de wereld van het bewegen in en om de school (nog) meer rekening gehouden moeten worden. In het kader van nieuwe kansen is aan het woord hierover Berend Rubingh.

Door: Hans Dijkhoff

Een jaar geleden in november 2010 stelde Berend Rubingh zich voor in een vergadering op het bureau in Zeist. Hij presenteerde een kader waarmee hij liet zien waar onze vereniging stond in de wereld van bewegen. Hij toonde ook de route waarlangs een veranderingsproces in het kader van de bestuurlijke vernieuwing moest verlopen. Dat moest uitmonden in een nieuwe koers waarmee de KVLO zich voor de komende jaren kon profileren. Dat was nogal wat. De boel werd flink opgeschud. We zijn nu een jaar verder waarin het traject is doorlopen. Er zijn veel bijeenkomsten in allerlei samenstelling geweest en onze bureaudirecteur Cees Klaassen heeft het uiteindelijke koersplan als advies ingediend bij het bestuur. Over het traject en andere zaken zijn we in gesprek met de procesbegeleider Berend Rubingh.

Via zijn andere opdrachtgevers kwam Berend regelmatig in aanraking met de KVLO. En toen Cees en Jan met het verzoek kwamen om als neutrale derde het veranderingsproces te begeleiden was dat niet tegen dovemansoren gezegd. Wat hij aantrof was “een warm bad van herkenning en erkenning”. Eigenlijk was er weinig sprake van weerstand tegen verandering, meer een bereidheid om er iets leuks van te maken. De voorwaardelijkheden waren aanwezig.

Verschildt je aanpak hier van je andere klussen?

De aanpak is altijd uniek en toegespitst op de organisatie. Wat van belang is, is dat je niet moet doen alsof je de wijsheid in pacht hebt, daarin moet je bescheiden zijn.

“Veranderingen moeten niet van buitenaf opgelegd worden, maar van binnenuit komen, tenzij er een crisis is, dan moet je doorgrijpen en werk je vanuit een machtsfactor. Dat is meestal het geval als je door één partij met één bepaalde opdracht wordt binnengehaald. Hier hebben we te maken met een vereniging waar alles gaat op democratische grondslag en iedereen een bijdrage wil leveren. De organisatie is van en voor iedereen. Dat geeft heel veel energie en die moet je gebruiken...”

En natuurlijk hebben er discussies plaatsgevonden en zijn er woordenwisselingen geweest, maar het is daarbij niet over posities gegaan en verdedigingslinies die werden opgeworpen over achterklap enz....

Nu is het niet zo dat nu ik ben langs geweest en Cees het advies heeft gedropt bij het bestuur het proces ten einde is. Als we de communicatie open houden en wel beslissingen nemen om in een bepaalde richting verder te gaan, waarbij de mogelijkheid is om positieve kritiek te leveren, zal het goed gaan met de vereniging. En ik voel dat die basis voor open communicatie is gelegd.”

Als je nu in twee zinnen zou moeten zeggen waar we nu staan, wat zeg je dan?

“We zijn op weg van een gesloten vereniging met huisjes naar een open en trotse vereniging waarbinnen men bereid is te communiceren, zowel binnen als buiten de club.”

Welke kansen zie je voor onze vereniging met de nieuwe koers?

“Als ik nu naar de samenleving kijk dan is sport een hype. Het is haast overal goed voor. Maar als je goed kijkt dan zie je ook dat er weinig generieke kennis is die uitgaat van

Berend Rubingh is van oorsprong docent lichamelijke opvoeding. Na de ALO in Groningen te hebben afgerond vervulde hij zijn dienstplicht in Duitsland. Daar was hij docent op de Nederlandse school bij Seedorf. Daarna gaf hij les op een algemeen technische school in Almelo. Tijdens zijn werk startte hij als een van de eersten de studie bewegingswetenschappen in Groningen en verhuisde daar ook heen om de studie te vervolgen. Hij kreeg een baan op de vrije school (antroposofische grondslag) voor VO. Hij rolde min of meer in de begeleiding van managers. Aanleiding was de tendens om managers in bewegen en sport te professionaliseren en zijn kijk op de ALO; een instituut waarvan de afgestudeerden op veel meer plekken terecht kwamen dan alleen de gymzaal. Hij wijdde zijn afstudeerscriptie aan een onderzoek naar het management in Nederland en zette de opleiding sportmanagement in Groningen op. Sindsdien heeft hij vele bedrijven en instellingen begeleid in het aanpassen/veranderen/verleggen van de koers.

Berend twee keer poserend

de ontwikkeling van de mens en in ons geval van het kind. Bij de sport gaat het om talentontwikkeling. Men is er alleen wel achter dat we niet meer in voetbal- of tennishokjes of noem maar op moeten denken, nee de algemene motorische ontwikkeling van het kind is de basis.

De kans voor de KVLO is nu dat we de bewaker zijn van de praktijk op basis van onze kennis in pedagogisch/didactische zin. Die moeten we gieten in een dienende rol naar het kind, maar ook naar al die partijen die zich met bewegen bezighouden. Want de grap is dat ze ook behoefte hebben aan die kennis en expertise.

Om echter van waarde te zijn voor al die partijen moeten we ons realiseren dat je dan in die rol geaccepteerd moet worden. Dat gaat niet vanzelf. In mijn eigen adviespraktijk is dat ook een voorwaarde voor mijn dienstverlening. Is die acceptatie er niet, dan heeft ieder advies, hoe goed ook, geen enkele zin. Wij kunnen dus wel vinden dat we veel expertise en kennis hebben en vinden dat we van grote waarde zijn voor de ontwikkeling van het kind, maar vinden anderen dat ook? Je kunt je als docent LO dus niet meer permitteren om lui achterover te liggen en alleen je lesjes te geven. Dat pikt de omgeving niet meer. Als wij de bereidheid hebben om die dienende houding aan te nemen en ons voortdurend willen verantwoorden, dan kunnen we een van de belangrijkste posities binnen de Nederlandse beweegsamenleving innemen: die van de pedagoog die vanuit de positie van het kind een cruciale rol inneemt."

Heb je vrede met de wijze waarop alles verlopen is?

"Ja, dit was een goed traject. Maar dat wil niet zeggen dat er hier en daar geen scherpe kantjes aan hebben gezeten. Je hebt met een heleboel individuen te maken en je kunt niet iedereen even tevreden stellen. Ik wil nu wel het proces verder volgen vanuit mijn betrokkenheid bij de doelgroep, ik was tenslotte als eerste docent LO, en

heb er pas vrede mee als ik zie dat de organisatie er een is die innovatief is, zich blijft aanpassen aan de veranderende samenleving en daar op kritische wijze iets aan toe wil toevoegen. Ik ben namelijk overtuigd van de grote waarde van dit vak voor onze samenleving!"

Wat was dan je beeld van de KVLO?

"Dat was er een van een behoudende organisatie en dat hoorde ik ook terug bij andere opdrachtgevers. Het gekke is dat dat beeld gelogenstraft werd toen ik met de mensen binnen de vereniging in aanraking kwam. Toen ik in de afdelingen kwam en daar een beeld schetste wat we voor ogen hadden, werd ik op de vingers getikt en legden de mensen me uit dat die wijze van werken allang werd toegepast. Samenwerking met andere partijen was gemeengoed. En daardoor was ik behoorlijk positief verrast!"

Uiteindelijk is de koersverkenning door het bestuur aan de leden voorgelegd en tijdens de wintervergadering op 10 december 2011 zijn de leden daarmee akkoord gegaan. En daarmee heeft de directeur de opdracht gekregen de koers verder uit te werken en te starten met de implementatie. Over hoe dat gaat gebeuren houden we jullie natuurlijk op de hoogte.

Op de Eerste pagina van Jan Rijpsma staat vermeld dat de koers is vastgesteld. Welke richting het uit zal gaan wordt in de loop van dit jaar duidelijk. ◀

Contact:

redactie@kvlo.nl

“De focus ligt nu op het basisonderwijs”

Interview met Bart de Liefde

Goede voornemens worden het hele jaar door gemaakt. Een jaarwisseling is echter wel een uitgelezen moment om je te bedenken wat je anders, beter gaat doen het komende jaar. Nu was dit interview met Tweede Kamerlid voor de VVD Bart de Liefde niet zo bedoeld, maar het blijkt dat hij om Nederland in beweging te krijgen ver wil gaan.

Door: Hans Dijkhoff

Een bezoek aan het gebouw waarin de Tweede Kamer is gevestigd, is altijd weer een belevenis. Het lijkt alsof je met het vliegtuig mee gaat. Detectiepoortjes, veiligheidsbeambten, metalen voorwerpen af, tassen in de scan....Maar toch is er iets anders. Het gaat minder gehaast, de mensen zijn vriendelijker. Uiteindelijk het telefoontje naar je afspraak en dan word je afgehaald door een medewerker.

In het eerste deel van het gesprek worden wat algemeenheden uitgewisseld, maar al gauw raakt het gesprek een passie van Bart de Liefde: sport en met name de arbitrage.

Zowel op de basisschool als op de middelbare school heeft hij altijd met veel plezier aan de gymlessen meegedaan. Hij is heel sportief, deed zelf aan hockey maar voorzag dat hij daarin de top niet kon halen. Tijdens het hockeyspelen floot hij ook regelmatig wedstrijden voor andere teams. Dit deed hij zo goed en vond hij zo leuk dat hij uiteindelijk internationaal hockeyscheidsrechter is geworden. Over die andere grote veldsport in Nederland, voetbal, heeft hij een duidelijke mening. En ook hoe je voetbal aantrekkelijker zou kunnen maken. Van de verruwing zoals op het voetbalveld zichtbaar is, is op de hockeyvelden veel minder sprake. Dat komt omdat de regels binnen het hockey al te grove uitlatingen richting de scheidsrechter en/of andere spelers niet onbestraft laten. Wat dat betreft zou voetbal als het om regels gaat eens meer moeten kijken bij vergelijkbare sporten die de regels wel hebben aangepast in de loop der tijd. Zo passeren onder andere ‘het muurtje’ en ‘de buitenspelregel’ de revue.

Bart beseft dat hij geluk gehad heeft wat betreft de accommodatie waarin hij op zijn school heeft mogen gymmen. Hij is er zich terdege van bewust dat er vele scholen zijn die het met minder moeten doen. Dan komt de politicus in hem naar boven en doet hij een statement: “Alhoewel we geen normen over het aantal lessen in het basisonderwijs hebben vastgelegd, is het wel regel dat er twee lessen per week worden gegeven. Heel veel kinderen in Nederland krijgen geen twee uur gym. Deels omdat de lessen niet gegeven worden, maar ook omdat de reistijd van en naar de zaal plaatsvindt binnen de lestijd.” De traditionele gymonderdelen, maar ook tennis en squash tijdens de sportoriëntatielessen waren favoriet. Gloedvol vertelt hij hoe hij genoot van apenkooien op de basisschool. “De hele zaal vol met toestellen en dan zorgen dat je uit handen van de tikker blijft. Gaaf!”

Wat maakt nou een gymnastiekleraar een toppertje?

Deze vraag wordt gesteld naar aanleiding van een uitspraak van een andere VVD-coryfee Ton Elias dat ‘op de gang iedereen feilloos kan vertellen wie een goede docent is en wie niet.’ Voor hij zijn antwoorden geeft, denkt Bart goed na en formuleert zorgvuldig. “Ik denk dat het iemand moet zijn die houdt van wat hij doet. Dat is een eerste vereiste maar ook dat hij kinderen gegeven hun capaciteiten die uitdaging geeft die ze aankunnen. Niet iedereen kan hetzelfde. Ik hecht eraan dat een docent kinderen meeneemt in dat wat ze kunnen. Het betekent niet dat het niveau naar beneden gehaald moet worden. Het betekent dat je de lat voor het kind steeds zodanig hoger moet leggen dat die uitgedaagd wordt maar wel de kans heeft die uitdaging aan te gaan. De norm is niet heilig maar de uitdaging voor het kind.

Bart de Liefde is sinds 26 oktober 2010 Tweede Kamerlid voor de VVD. Hij is geboren in Londen omdat zijn vader daar werkte en het gezin daar woonde, maar getogen in Nederland, Rotterdam. Van april 2006 t/m oktober 2010 was hij raadslid in de gemeente Den Haag. Voor hij Kamerlid werd, werkte hij als adviseur bij Dröge & Van Drimmelen. Hij studeerde bestuurskunde aan de Thorbecke Academie te Leeuwarden. Bij KPMG Ethics & Integrity Consulting is hij afgestudeerd met een scriptie over integriteitsbeleid bij gemeenten. In 2003 ging hij aan de slag als persoonlijk medewerker van een VVD Kamerlid, totdat hij raadslid werd. Vervolgens heeft hij bij werkgeversorganisatie FME - CWM als Beleidsadviseur Technologie en Innovatie gewerkt. Momenteel studeert hij aan de Universiteit Leiden de masters Public Administration and Public Affairs en hoopt in 2012 zijn scriptie af te ronden.

Focus

De fijne motoriek is bij de kinderen in de tegenwoordige tijd vaak goed ontwikkeld. Ze spelen computerspelletjes waarbij ze vingervlug moeten zijn. De grove motoriek echter wordt nauwelijks ontwikkeld. Buitenspelen is wat minder zelfsprekend waardoor de grotere bewegingen zoals balans houden, springen en rollen zaken zijn die vrijwel niet meer aan bod komen. De gymles heeft daar nu een belangrijkere rol in gekregen om hier toch aandacht aan te besteden. De ontwikkeling van de basismotoriek vind ik van zeer groot belang. Voor de gezondheid van het kind ook op latere leeftijd. Natuurlijk moet gym ook gewoon leuk zijn daarvoor heb je enthousiastmerende mensen nodig. Eigenlijk moet je in alles wat je doet bevlogen zijn. Ben je dat niet of niet meer dan moet je iets anders gaan doen. Als je het zelf niet naar je zin hebt, merken de kinderen dat ook en dat verdienen ze niet."

Nu is de VVD als onderdeel van de regering verantwoordelijk voor het regeerakkoord. Daarin staat dat er meer lessen bewegingsonderwijs gegeven moeten worden, hoe gaat de VVD dat aanpakken?

"Minister Van Bijsterveldt is een jaar stil geweest dat vind ik jammer, maar uiterlijk in maart komt ze met een voorstel hoe ze deze afspraak uit het regeerakkoord gaat uitvoeren. Daar is het wachten op. De gezondheidsaspecten en het feit dat bewegen een bijdrage levert

"Ik kan me nog goed herinneren hoe gaaf ik het apenkooien vond in de zesde klas van de basisschool"

aan het leren van kinderen zijn voor mij van groot belang. En ik ben blij dat onderzoeken zoals beschreven in de Volkskrant van 11 december jl. dat ondersteunen."

Wat doet de VVD er concreet aan in plaats van wachten op een plannetje?

"Vanuit de sportbegroting hebben we de sportbuurtcoaches geïntroduceerd, zeg maar de oude combinatiefunctionaris die de verbinding maakt tussen school en de sport en wat nieuw is: de wijk.

Mooi voorbeeld zijn de Richard Krajicek Foundation playgrounds. Daar worden jongeren van hbo/mbo-opleidingen die bezig zijn met een opleiding tot bijvoorbeeld gymnastiekleraar betrokken om kinderen uit de wijk te begeleiden bij het sporten en bewegen. Daar hebben we extra geld voor uitgetrokken. Ook initiatieven uit de wijk om meer te bewegen worden door ons gesteund."

Met welke partijen werk je daar in de Kamer mee samen?

"Er is eigenlijk geen partij die tegen meer bewegen is. Er liggen wel hier en daar verschillen in de prioriteiten en keuzes. Daar waar het gaat om kinderen meer te laten bewegen, ook in de buurt, merk ik dat de Kamer behoorlijk eensgezind is."

Dus als straks de minister met de mededeling komt dat ze er geen geld voor heeft dus dat deze plannen niet door kunnen gaan, komt de VVD onmiddellijk met een motie waarin die extra lessen worden afgedwongen?

"Tot nu toe is iedere bewindspersoon nog in staat geweest geld te vinden waardoor bepaalde afspraken uit het regeerakkoord uitgevoerd >>

Contact:

hans.dijkhoff@kvlo.nl

konden worden, zoals de Geefwet. Ik ga er vanuit dat het deze CDA-minister ook lukt."

Tijdens de behandeling van de sportnota was Renske Leijten van de SP van mening dat het geld voor het Olympisch Vuur maar beter besteed kon worden aan bewegingsonderwijs. Wat vind je daarvan?

"Dat vind ik heel erg korte termijn gedacht. Ze hebben eigenlijk geen geld over voor de Spelen. Daar staat de VVD anders in. Ik denk dat kinderen veel profijt kunnen hebben van het streven de Olympische Spelen in Nederland te laten plaatsvinden. Als we die ambitie hebben en daar naartoe werken moeten we nu al aan de slag om die gouden medaillewinnaars van 2028 op te leiden. De peuters en kleuters van nu zijn de kampioenen voor de toekomst. Behalve de turners en turnsters dan, die moeten nog geboren worden. Daarom moet het onderwijs zo ingericht worden dat het voor kinderen vanzelfsprekend is dat er op school veel aandacht is voor bewegen. Voor, tijdens en na school, maar ook bij de sportvereniging en in de wijk. De VVD is van mening dat bewegingsonderwijs van groot belang is voor de ontwikkeling van kinderen, sporters en toekomstige gouden medaillewinnaars."

En aanwenden van extra financiën om dat te bewerkstelligen, is de VVD daartoe bereid?

"Ik leg hiervoor de verantwoordelijkheid waar die hoort, en ik verwacht dat de minister in maart met een goed plan komt."

Is er inzicht of de twee lessen bewegingsonderwijs ook daadwerkelijk gegeven worden?

"Uit de inspectierapporten die ik daarover heb gelezen is dat niet duidelijk en ik vind dat we dat wel helder zouden moeten krijgen. Daarom ondersteun ik het voorstel van Cees Klaassen om daar onderzoek naar te doen van harte."

Cees Klaassen deed ook een ander voorstel hij gaf daarmee aan het mooi te vinden als iedereen die voldoet aan de norm van twee lessen gegeven door de vakleerkracht er van de minister een half uur erbij krijgt. Dat betekent voor het basisonderwijs dat aan alle klassen twee klokuren en voor het voortgezet onderwijs drie klokuren LO gegeven worden.

Wat vindt u van zo'n plan?

"Ik heb begrepen dat een extra uur gym om en nabij de 340 miljoen euro kost. 'For the sake of the argument' wil ik wel even doorgaan, dat betekent in dit geval 170 miljoen. Als je weet hoeveel moeite het gekost heeft om de langstudeerdersregeling in het leven te roepen. Dan voel je wel aan dat dit een lastige is."

In feite komt het toch weer neer op geld?

"Tja alleen zonlicht en lucht zijn gratis. Daar zit ook een complexiteit. Ik denk overigens dat niet alles met geld is op te lossen. Ik denk dat je met elkaar ook moet durven kijken naar hoe doen we het nu en hoe kan het ook anders. De schoolsportverenigingen in Rotterdam zijn daarvan een mooi voorbeeld. Daar is niet heel veel extra geld voor vrijgemaakt maar er is anders georganiseerd. Waar je kinderen ook een groot plezier mee kunt doen is het schoolplein ook voor en na schooltijd open te stellen."

"En nee, daardoor komen er niet overal hangjongeren te zitten. Dat kun je ook organiseren en organiseer de openstellingen van de gymzaal op andere wijze. Vele zalen staan er na schooltijd ongebruikt bij. Het is mogelijk door dingen op een andere manier te organiseren extra beweegmogelijkheden te creëren."

Vakleerkracht

We komen toch weer even terug op die twee lessen al dan niet gegeven door een vakleerkracht. We zijn het erover eens dat het toch heel handig zal zijn om een helder beeld te hebben over het geven daarvan. Dat pleit voor onderzoek in deze richting. Daarin kan

de KVLO een rol spelen maar ook via de inspectie zijn data te achterhalen. De ouders hebben hier ook een belangrijke rol in door kritisch te zijn en via de medezeggenschap aan de bel te trekken als de lessen uitvallen of structureel niet gegeven worden. Dit is eigenlijk het zelfde geluid als Lucille Barbossa van de NKOV (zie interview met haar in LO 9 2011) liet horen.

"Ik wil nog wel benadrukken dat ik me er niet gemakkelijk vanaf wil maken. Ik ga me er hard voor maken dat de afspraken uit het regeerakkoord worden nagekomen. Waarom zou je het anders afspreken? Het streven zoals dat is afgesproken in het regeerakkoord is meer bewegingsonderwijs. Het hoe dat te realiseren is nu aan de minister.

Bij een vraag over een blik in de toekomst waarin ik de keus laat voor Bart de Liefde als minister van Onderwijs of minister van Sport, geeft hij aan: "Laat Kamerlid maar staan, ik heb voorlopig geen enkele behoefte of ambitie om welke ministerspost dan ook in te nemen".

Stel je bent minister van Onderwijs en je hebt carte blanche wat zou je dan doen?

"Deze 'als-dan' vragen zijn de grootste valkuil waar je in kunt trappen, want het wordt altijd anders uitgelegd dan jij bedoeld hebt. Laten we het erop houden dat ik met iedere mogelijkheid die zich voordoet Nederland in beweging wil houden of krijgen. De focus ligt nu op het basisonderwijs, met in het achterhoofd de Spelen van 2028."

Dat lijkt ons een prima voornemen voor 2012! ◀

"Gooi het **schoolhek** ook voor en na schooltijd open"

Samen doen!

Interview met Wim van der Mark

In het kader van dit topic besteden we uiteraard ook aandacht aan nieuwe kansen. En die zijn er. Een gedreven collega uit Groningen heeft een instrument ontwikkeld waarbij kinderen/leerlingen zichzelf kunnen beoordelen op hun vaardigheid voor bijvoorbeeld dribbelen. Hij heeft daar ook een prijs voor gekregen. In dit verhaal vertelt hij over zijn 'tool' en meer.

Door: Mark Jan Mulder

Wim, alsnog van harte met het winnen van de innovatieprijs, wat heb je daarvoor moeten doen?

"Zo'n prijs is een mooie waardering voor hetgeen je doet maar je wilt hem natuurlijk niet alleen. Ik zie het meer als een teken dat het, ook in deze tijd, nog gewaardeerd wordt als mensen hun nek durven uit te steken, om mooie dingen te doen."

Wat voor mooie dingen?

"De afgelopen tijd ben ik druk geweest met drie projecten. Een daarvan is I-follow. Dat is begonnen op het hockeyveld bij mijn kinderen. Als hockeycoach heb ik een instrument(je) ontwikkeld waarin de spelers zichzelf konden scoren op een aantal essenties van het spel, in concreet gedrag. Bijvoorbeeld het 'de baas zijn over de bal'. Dat scoren deed ik als coach ook, en juist die aanpak gaf een goede aanleiding om in gesprek te gaan. De bedoeling is om het zelfinzicht, en daarmee het reflectievermogen van de spelers te vergroten."

En hoe heeft zich dat tot I-follow ontwikkeld?

"Dat instrument hebben we gedigitaliseerd, je kunt het ook zien op www.ifollow.nl. Een digitaal instrument gaf meer interesse, bij mijn spelers én bij studenten. De studenten zijn degenen geweest die het vervolgens in veel verschillende situaties hebben gebruikt, in het basisonderwijs in de gemeente Tynaarlo bijvoorbeeld, maar op dit moment ook bij de jeugdopleidingen van FC

"Blijven vernieuwen"

Wim van der Mark, docent aan het Instituut voor Sportstudies en winnaar van onze docentenprijs "De Innoveer 2010".

Wim stimuleert studenten om te innoveren en draagt zijn kennis direct over aan de maatschappij. Bijvoorbeeld bij de ontwikkeling van een outdoor-survivalbaan die wordt gebruikt door o.a. basisschoolkinderen.

Sporters in het Noorden profiteren van het talent van Wim. Wat doet u met uw talent?

Groningen en SC Cambuur. Een van de mooie dingen van het volgsysteem is dat het in verschillende contexten is te gebruiken, in de basisschool hebben we het bijvoorbeeld gebruikt om de deelname aan de gymles te thematiseren. Het is geen afvinklijst, de gedachte is dat echte toppers in staat zijn om zelfsturend te leren, en daarmee is I-follow eigenlijk een reflectietool."

Daarnaast ben je ook bezig geweest met de survivalbaan die is gebouwd op de zernike-campus in Groningen?

"Die baan is niet door mij gebouwd hoor. Het is eigenlijk begonnen met een aantal studenten die een lessenreeks basketbal wilden gaan ontwikkelen. Ze vroegen mij om feedback, en één van de eerste zaken die ik heb gevraagd is of ze daar juist goed in wilden worden. Ze bleken meer geïnteresseerd in outdoor-sporten... Vervolgens is er een survivalbaan opgezet, is er een survivalvereniging ontstaan, zijn er leermiddelen voor survival in het onderwijs ontwikkeld en hebben Wiebren, Rob, Nick en Jesper een bedrijf (explore-adventuresport.nl) vanuit die positie gestart. Voor mij is dat een voorbeeld van kansen geven. In dit geval hebben deze studenten de kans gepakt om de dingen te doen waar ze goed in zijn of willen worden. Met al die energie zie je dat de ontwikkelde 'producten' ook maatschappelijk relevant zijn. Het effect is dan veel groter." >>

En het derde project heeft te maken met het verbinden van buurt, onderwijs en sport?

"Ja, in de gemeente Tynaarlo hebben we afgelopen jaar de kans gehad om op 23 scholen het sportaanbod en de gymlessen in een sportteam te verbeteren. Daar is ook weer veel ontwikkeld. Juist daar konden we bijvoorbeeld I-follow in de onderwijspraktijk uitproberen, is er een pleinspelenboek ontwikkeld en is er ook een survivalbaan in het dorp Vries gebouwd."

Wat levert de prijs je op?

"Je bedoelt die 5000 euro? In eerste instantie levert het winnen van de innovatieprijs veel waardering op. Meestal vliegt een kop boven het maaiveld er zó af, nu niet. Het geeft juist de vrijheid om dingen te doen waar je zelf in gelooft. Het mooie is dat anderen sneller geïnteresseerd raken in jouw ideeën. Een voorbeeld daarvan is dat de jeugdopleiding van FC Groningen met I-follow verder gaat. Van de geldprijs wil ik een stichting oprichten, om de slogan van de Hanzehogeschool (Share your talent. Move the World) verder vorm te geven. Het moet wel om de 'sportworld' gaan. Hierbij de uitnodiging voor mensen en bedrijven om deel te nemen...".

FOTO: PRIVE

De uitreiking

Het topic van dit nummer is 'nieuwe kansen en goede voornemens', als eerste LO van 2012. Zie je nog kansen in het nieuwe jaar?

"Ik denk dat de grootste kans ligt in het samen doen. Samen met collega's, studenten, opleiders de dingen anders doen. We moeten bereid zijn en het lef hebben om te veranderen, en te genieten van wat daaruit komt. Kies en geniet."

Wim van der Mark is docent aan het Instituut voor Sportstudies te Groningen en winnaar van de Hanzehogeschool innovatieprijs

Van het bestuur

Contributieregeling (en meer)

Belangrijk! Vul het contributieformulier in voor 1 april 2012 via de website.

NB: Als je het formulier niet invult word je ingedeeld in schaal 1 én werkzaam in het voortgezet onderwijs!

Contributievoorstel

Tijdens de op 10 december 2011 gehouden algemene ledenvergadering werd het contributievoorstel voor het jaar 2012 aangenomen.

Schaal 1 Bruto inkomen 2011 > € 15.000,--	€ 160,--
Schaal 2 Bruto inkomen 2011 > € 8.000,-- < € 15.000,--	€ 105,--
Schaal 3 Bruto inkomen 2011 < € 8.000,--	€ 63,--
Schaal Gepensioneerden, VUT, FPU, Inv. Pensioen	€ 63,--
Schaal Studentleden	€ 35,--

Uitleg indeling per schaal

Schaal 1

Bedroeg je inkomen in 2011 meer dan € 15.000 dan word je ingedeeld in schaal 1. Eind april 2012 wordt de contributie in rekening gebracht onder aftrek van het reeds in januari berekende voorschot van € 63. Val je in schaal 1 maar ga je vóór 1 juli 2012 met pensioen of FPU dan word je voor dit jaar ingedeeld in schaal 2.

Schaal 2

Bedroeg je inkomen in 2011 meer dan € 8000, doch minder dan € 15.000 dan word je ingedeeld in schaal 2. Eind april 2012 wordt de contributie in rekening gebracht onder aftrek van het reeds in januari berekende voorschot van € 63.

Val je in schaal 2 maar ga je vóór 1 juli 2012 met pensioen of FPU dan word je voor dit jaar ingedeeld in schaal 3.

Schaal 3

Bij een bruto-inkomen van minder dan € 8.000 in 2011 word je ingedeeld in schaal 3. Eind april 2012 wordt de contributie in rekening gebracht onder aftrek van het in januari berekende voorschot van € 63.

Schaal gepensioneerden/VUT/inv.pensioen/FPU

Als je in de loop van 2011 (voor 31 december) je werkzaamheden *volledig* hebt beëindigd ten gevolge van FPU, pensionering of afkeuring dan kun je dit doorgeven aan het verenigingssecretariaat. Je wordt dan in de schaal voor gepensioneerden/VUT/FPU/inv.pensioen ingedeeld en dit blijft verder zo.

Was je al in deze schaal ingedeeld, dan wordt de contributie eind april 2012 in rekening gebracht. Er vindt geen voorschothetfing plaats, een uitzondering op de regel dus. Je hoeft het contributiefomulier niet retour te zenden.

Schaal Studentleden (actie: €15,- voor 2012)

Voor studentleden loopt het lidmaatschap van september tot en met augustus. De contributie wordt in rekening gebracht in oktober van ieder jaar.

Studentleden hoeven het contributiefomulier niet retour te zenden.

Aanvullende informatie over de contributie

De contributie wordt geïnd in twee gedeelten: in januari € 63, en het restbedrag aan contributie eind april.

Bovenop de contributie voor de KVLO wordt een klein bedrag aan afdelingscontributie geheven.

Personen die de vereniging financieel willen steunen kunnen ondersteunend lid worden voor een minimale bijdrage van € 25. Ondersteunende leden hebben geen recht op diensten en verzekeringen van de vereniging.

Dubbele toezending blad LO op één adres

Als je samen met een collega-lid op één adres woont en het blad maar één keer wilt ontvangen, dan kun je dit doorgeven aan het verenigingssecretariaat.

Degene aan wie het blad niet meer wordt toegezonden krijgt in januari een korting van € 25 op de voorschothetfing. Heb je dit één keer aangegeven, dan wordt het de volgende jaren gecontinueerd.

Wijziging werkgever

Geef een eventuele wijziging van werkgever aan ons door. Alleen dan kunnen we je op de hoogte houden van ontwikkelingen op het gebied van arbeidsvoorwaarden in jouw specifieke werkveld.

Werkveldindeling

Vanuit de overheid ontvangt de KVLO als lid van de CMHF gelden voor het voeren van CAO-onderhandelingen in PO, VO, mbo en hbo. Afhan-

kelijk van het totaal aantal leden van de deelnemende verenigingen vindt de verdeling per sector plaats. Om deze gelden te kunnen blijven ontvangen moeten wij aangeven hoeveel KVLO-leden in iedere onderwijssector werkzaam zijn.

Wij verzoeken je dringend deze werkveldindeling in te vullen als daar vorig jaar een wijziging in is gekomen. Let wel, als je in meerdere sectoren werkzaam bent, geef dit dan aan op het formulier. Als wij geen werkveldopgave ontvangen delen wij je in bij het VO.

Vakbondscontributie verrekenen met het brutoloon

Voor KVLO-leden die werkzaam zijn in het hbo, mbo, VO en PO is het op basis van de CAO's voor deze sectoren mogelijk om de betaalde contributie over het jaar 2012 te verrekenen met het bruto inkomen. Je ontvangt hiervoor in oktober 2012 een betaalbewijs dat je kunt inleveren bij jouw werkgever.

Automatische incasso

Als je nog geen machtiging tot het automatisch incasseren van de contributie aan ons hebt verleend, zou je dat dan willen doen? Dit kan via <http://www.kvlo.nl/sf.mcgi?1684> of door contact op te nemen met het bureau van de KVLO (030 693 7676).

Verzekeringen

Bij het lidmaatschap van de KVLO behoort de collectieve wettelijke aansprakelijkheidsverzekering. Informatie over deze verzekering kun je opvragen bij Elswout AssurantieGroep, tel.: 023 751 0015.

Mochten er nog vragen overblijven, dan kun je altijd een beroep doen op het verenigingssecretariaat (tel.: 030 693 7676), mw. Hennie Kuiper; e-mail: hennie.kuiper@kvlo.nl.

Veel dank bij voorbaat voor je medewerking.

Marianne van Bussel-Schippers, penningmeester
Lyda Westerbeek, beleidsmedewerker financiën

Contact:

hennie.kuiper@kvlo.nl

Nationale Sport Week

prachtig podium voor bewegingsonderwijs

Recordpoging KVLO maakt het feestje compleet!

Met de Nationale Sport Week zet het NOC*NSF elk jaar een week lang de breedtesport in de etalage. Vorig jaar deden liefst 130 gemeenten mee. Ook voor 2012 zijn de verwachtingen positief. Aan het woord Erik Lenselink, manager Sportontwikkeling bij NOC*NSF.

Door: Hans Rebers

W “We verwachten dat ondanks de bezuinigingen weer veel gemeenten mee gaan doen tussen zaterdag 21 april en zaterdag 28 april. We horen al veel enthousiaste reacties uit gemeenteland. In Enschede, waar dit jaar de opening plaatsvindt, wordt alles uit de kast gehaald om er een waar sportfeest van te maken. Ook de provinciale sportraden zijn flink bezig hun gemeenten te stimuleren aan te sluiten. Ik denk dan ook dat de Nationale Sport Week dit jaar groter wordt dan ooit!”

Zet elkaar in het zonnetje

Ook het onderwijs is traditiegetrouw, de KVLO is één van de Founding Fathers, nauw betrokken bij de Nationale Sport Week. Lenselink bena-

drukt dat het vooral léuk is voor scholen en leraren bewegingsonderwijs om activiteiten te organiseren tijdens de week. “Sporten is leuk, gezond en het verbindt. De Nationale Sport Week is hét podium om dat te laten zien.” De regeling combinatiefunctionarissen biedt volgens Lenselink nieuwe mogelijkheden. “Er zijn inmiddels 350 gemeenten die combinatiefunctionarissen in dienst hebben. Ik zou de leraren bewegingsonderwijs dan ook op willen roepen contact met hen op te nemen om te kijken of ze samen iets op poten kunnen zetten voor de Nationale Sport Week 2012. Een extra sportieve activiteit speciaal voor de Nationale Sport Week, al dan niet in combinatie met een sport- of wijkvereniging.

Contact:

redactie@kvlo.nl

De combinatiefunctionaris kan bij uitstek dit soort verbindingen leggen. Leuk voor de leerlingen, en voor zowel de leraren als de combinatiefunctionarissen de perfecte manier hun eigen werk in het zonnetje te zetten.

Topsporter terug op school?

"In het kader van 100 jaar NOC*NSF zou het bovendien prachtig zijn om topsporters die afkomstig zijn van de school erbij te betrekken. Volgens mij vinden zij het hartstikke leuk om nog een keer terug te keren om de leerlingen van nu bijvoorbeeld een clinic te geven!"

150 jaar KVLO: recordpoging tijdens de Sportweek

Lenselink zegt dat het mooi zou zijn als de activiteiten die scholen organiseren tijdens de Nationale Sport Week, gekoppeld worden aan de recordpoging van de KVLO. In het jaar dat de vereniging 150 jaar bestaat, willen ze namelijk zoveel mogelijk kinderen gelijktijdig in beweging krijgen. Het podium dat hiervoor is gekozen, is de Nationale Sport Week en het NOC*NSF ondersteunt de KVLO dan ook in de organisatie. Directeur Cees Klaassen van de KVLO licht toe: "We hopen met onze

recordpoging zo veel mogelijk kinderen in beweging te krijgen. We zijn 150 jaar geleden tenslotte opgericht om de jeugd zoveel mogelijk te leren bewegen. Daarnaast is aan onze recordpoging een goede doelactie voor het Jeugdsportfonds gekoppeld. Zij zetten zich in om kinderen in Nederland met weinig financiële middelen, toch te kunnen laten sporten. Dat zou een mooi cadeautje zijn en ons feest, dat het hele jaar duurt en vele activiteiten telt, compleet maken!"

Foto's: Mathilde Dusol ◀

advertentie

→ COMBINATIEFUNCTIE ONDERWIJS EN SPORT

KANS VOOR DE SPORT

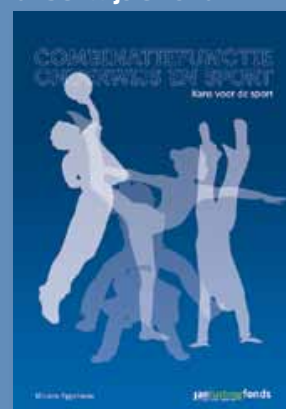

Wat is een combinatiefunctionaris? En welke kansen biedt de functie nu eigenlijk voor de onderwijssector? Sinds de ondertekening van de 'Impuls brede scholen, sport en cultuur' eind 2007 zijn er bijna 2.250 combinatiefunctionarissen werkzaam in het onderwijs, de sport en de cultuur. Het boek *Combinatiefunctie onderwijs en sport*, een uitgave van het Jan Luiting Fonds, gaat uitgebreid in op de aanleiding en het doel van de 'Impuls' en de stand van zaken ruim drie jaar na de start.

Combinatiefunctie onderwijs en sport bevat inspirerende voorbeelden uit verschillende soorten onderwijs, waarbij de inhoud van de functie, de taken, de wijze van aanstelling en de samenwerkingspartners worden beschreven. Het boek is voorzien van praktische bijlagen, met voorbeelden van aangepaste cao's, functieprofielen, beloningen en een stappenplan voor de invoering van combinatiefuncties. Daarnaast geven combinatiefunctionarissen diverse praktische tips.

€22,95 incl. btw
ISBN: 9789072335494
Te bestellen via www.janluitingfonds.nl

COMBINATIEFUNCTIE ONDERWIJS EN SPORT

janluitingfonds
LEZEN OVER BEWEGEN

→ In samenwerking met Arko Sports Media

Plots stond ze in mijn kleedkamer waar ik me omkleedde na mijn laatste les.

Mijn oud-collega heeft inmiddels de eerbiedwaardige leeftijd van 70 jaar bereikt, maar kan het niet laten om haar oude school op te zoeken. Haar prachtige goudbruine krullenbol is een stuk dunner geworden, de krullen zijner nog steeds maar ze zijn wel grijs geworden. Ze kletst me de oren van het hoofd. Zij mist haar leerlingen wel, maar aan haar kleinkinderen kan ze ook een hoop plezier beleven. Vooral als ze vanaf een jaar of 8 naar een sportclub gaan, Ze staat dan als trotse oma haar oudste kleinzoon aan te moedigen met net zoveel enthousiasme als toen haar eigen dochters die leeftijd hadden. Nadat ik mij had omgekleed liep ik met haar mee naar de docentenkamer en dronken we een kopje thee.

Het was voor haar 50 jaar geleden dat zij haar eerste stappen zette op de Academie voor lichamelijke opvoeding in Amsterdam. Die Academie was gevestigd in een voormalige basisschool in het centrum van Amsterdam. De sportaccommodatie bestond uit welgeteld één gymzaal en enkele leslokalen met houten stoelen met een verbrede armleuning om aantekeningen te maken (als je tenminste rechtshandig was). Op de tweede verdieping een piepklein overblijfslokaaltje. Daar kon je je meegebrachte lunch met een kopje thee drinken of een kaartje leggen.

In november had ze een gouden reünie bijgewoond van haar studie jaar, dat in 1961 begonnen was aan de ALO. Hier volgt haar relaas.

“In de Hogeschool van Amsterdam is deze opleiding nu gevestigd in een gigantisch gebouw en maakt deel uit van de opleiding Bewegen, Sport en Voeding. Een rondleiding maakte me duidelijk dat er sindsdien veel veranderd is: een stuk of drie gymzalen, klimwand, collegezalen, computerzalen en onderzoeksruimtes. Tegenover het hoofdgebouw een sporthal en sportvelden rondom met zwembad in de buurt.

Indrukwekkend was voor mij de vooruitgang in althans de fysieke omgeving waarin het onderwijs gegeven kan worden. Inmiddels is de Amsterdamse ALO niet alleen voor vwo'ers, maar ook voor havo- en mbo-studenten toegankelijk. Onze rector stond als bronzen buste in een van de gangen en bijna al onze docenten van weleer bleken al te zijn overleden.

Daar stonden wij, bijna vijftig gepensioneerde docenten, wat onwennig in de gigantische hal van het hoofdgebouw met een professionele ontvangstbalie en omringd door beeldschermen.

Links een grote, je kunt het moeilijk een kantine, maar meer een drank- en eetzaal noemen en rechts ontelbare kluisjes om je spullen achter slot en grendel op te bergen. Aan het einde ook nog een soos, een soort bruin café waar studenten kunnen biljarten en een biertje drinken.”

Wij waren uitgenodigd door de ALO-leiding om in de docentenkamer bij elkaar te komen. Van elf tot vijf heb-

ben we daar elkaar verbaasd met verhalen hoe het ons is vergaan: docenten die later Frans of Engels zijn gaan geven, tolk/vertaler, anderen die op hun school rector, conrector, of decaan zijn geworden en collega's die rechten zijn gaan studeren, maar ook die met hun vrouw een pottenbakkerij zijn begonnen of vroeg met VUT zijn gegaan en vrijwilligerswerk doen. Een aantal is ook fysiotherapeut geworden, een collega is medicijnen gaan studeren, een ander is als bewegingswetenschapper afgestudeerd en weer een ander gepromoveerd. Andere vrouwelijke collega's zijn er soms snel mee gestopt, sommigen hebben tot hun 65ste op basisscholen gewerkt. Helaas bleek een aantal ook al overleden. Enkele reünisten hadden spullen meegenomen die ons herinnerden aan de ontgroening voor de studentenvereniging SCALO, zoals het kamp in Huizen, waar we met groene kapjes liepen en een groen aantekeningen boekje bij ons hielden om handtekeningen van oudere jaars te verzamelen en te fleuren om bij een dispuut te mogen komen. Ik zelf had nog een turnleertje gevonden en een fluit met koord. Mijn vriendin liet het geborduurde ALO-embleem zien en zelfs het lichtblauwe turnpakje met elastiek dat we gedragen hebben.

We hebben ons vermaakt met zwart-wit foto's die gescand waren en op de laptop konden worden getoond: het betrof vooral plaatjes van turnende collega's op het krukkenuur en feestende SCALO-leden op hun dies met de mannen in een

gehuurd rokkostuum en de vrouwen in glimmende jurken of Senaatsleden met hun ordeteken achter de bestuurstafel.

Het was een groot feest van herkenning. Tegelijk bleek het geheugen van een ieder sterk selectief. Kon de één enkele uitspraken van docenten letterlijk aanhalen, een ander beweerde bij hoog en laag dat onze zwemdocente Binkhorst nog leefde. Gelukkig was één van ons zelf zwemdocent geworden op deze ALO en kon aan het einde van de reünie smakelijk vertellen hoe

het de meeste van onze gewaardeerde docenten is vergaan. Mery, ik kon er s'nachts niet van slapen door al die vaak emotionele indrukken: ook zij hebben burn-outs te hebben gehad, scheidingen, kinderen verloren en lichamelijke mankementen ondervonden, waardoor we getekend zijn. Maar wie kan nog zeggen dat hij op de sportacademie behalve veel sport en spel ook ethiek, filosofie en kunstgeschiedenis had gehad?”

Haar thee was koud geworden en er waren blosjes op haar wangen gekomen.

Ik verheug me nu al op mijn eigen gouden reünie, maar dan heb ik nog een lange tijd te gaan en duizenden lessen bewegen en sport te geven, of besluit ik wellicht om rector te worden?

Mery Graal

Gouden reünie

8 Maart

tweede landelijke netwerkdag LO2 vmbo

Op het Corlaer College te Nijkerk zal deze bijeenkomst plaatsvinden. Deze dag is bedoeld voor leden van de regionale netwerken LO2 vmbo. Voor meer informatie over deze netwerken kunt u terecht bij Pascale Kwee (pascale.kwee@kvlo.nl)

Studiedag Bewegen, Sport en Maatschappij voor havo en vwo 2012 (6)

KVLO en SLO organiseren op donderdag 22 maart 2012 de landelijke studiedag BSM voor havo en vwo. De studiedag wordt dit jaar gehouden op RSG 't Rijks in Bergen op Zoom. Voor de volledige omschrijving van de workshops en voor het inschrijven kun je terecht op de site van de KVLO www.kvloscholing.nl.

Programma:

Vanaf 13.00 uur	Ontvangst
13.15 uur	Opening
	Presentatie nieuwe methode BSM:
	Be Sports-Minded
14.00 – 15.30 uur	Workshopronde 1
15.30 – 15.45 uur	Theepauze
15.45 – 17.15 uur	Workshopronde 2
17.15 – 17.30 uur	Demonstratie biketrail
17.30 – 18.30 uur	Eenvoudig diner
18.30 – 20.00 uur	Workshopronde 3
20.00 – 20.15 uur	Evaluatie en napraten met een drankje en hapje

Vooraankondiging studiedag VO

Op 7 juni 2012 zal, op het sportcentrum nabij de HAN in Nijmegen, de volgende landelijke KVLO/ALO-studiedag voor het voortgezet onderwijs plaatsvinden. Het thema is 'Passie voor bewegen en sport een leven lang'. Door het 150-jarig jubileum zal deze dag extra feestelijk worden aangekleed. Informatie over de workshops volgen in het volgende blad.

Scholingen van afdelingen en opleidingsorganisaties

Certificaat Sportklimbegeleider Onderwijs – Indoor Toprope (SKBO-IT)
Een kans voor zeer ervaren docenten LO met betrekking tot het verzorgen van lessen op een klimwand zes dagdelen scholing in een dag
Het Klimplatform Onderwijs (overlegorgaan van klimdocenten aan ALO's en NKBV, gesteund door de KVLO) organiseert een opleidings-/examendag waarop je kunt aantonen over de kennis en vaardigheden te beschikken om het certificaat Sportklim begeleider Onderwijs - Indoor Toprope (SKBO-IT) te behalen. Deze erkende opleiding wordt

De **puntenwaardering** voor de **KVLO-Registratie** staat bij de **studiedagen** op deze scholingspagina's **tussen haakjes** vermeld.

voorbereid en uitgevoerd door het klimplatform onderwijs (klimdocenten van de ALO's) onder toezicht van de NKBV. Om het opleidingsniveau van docenten LO in Nederland op een gestandaardiseerd niveau te brengen voor wat betreft veilige en attractieve klimlessen in de lichamelijke opvoeding, is in 2004 het Klimplatform Onderwijs in het leven geroepen. Informatie: www.tendue.nl

Op de webkalender vind je nog meer interessante scholingen en evenementen van de diverse afdelingen en opleidingsorganisaties.

Nieuwe data cursus levensreddend handelen (12) / (6)

De basiscursus *levensreddend handelen* voor docenten LO wordt op 13 en 15 maart in het KVLO-bureau te Zeist gehouden.

De herhalingscursus zal op 23 maart plaatsvinden. Inschrijven via www.kvloscholing.nl.

Digitaal KVLO-portfolio

Meer dan 1200 KVLO-leden zijn lid van het Initiële Register en waarschijnlijk hebben velen voldoende punten gehaald voor toelating in het Beroepsregister. Je kunt via de site www.kvloregistratie.nl, middels de pagina meedoen, gebruik maken van het stappenplan. Tevens is er op deze site veel informatie over het Register en het portfolio te vinden. Vragen met betrekking tot de registratie kunnen gemaild worden naar registratie@kvlo.nl.

Reageren op vakblad-artikelen? [Twitter@KVLOnL](https://twitter.com/KVLOnL)

Uitgebreide informatie over alle scholingen/evenementen? Zie de kalender op www.kvlo.nl

Inschrijving of een verwijzing daarvoor via www.kvloscholing.nl

Contact:

registratie@kvlo.nl of astrid.vanderlinden@kvlo.nl

STEL JE VRAAG AAN DE DIGITALE SPORTARTS

Steeds meer mensen in Nederland sporten en bewegen. Dit heeft een positief effect op de gezondheid. Maar toch lopen sporters jaarlijks zo'n 3,7 miljoen blessures op. Voor alle sporters, geblesseerd of niet, is er nu de digitale sportarts. Vanaf heden bieden een vijftal sportbonden in samenwerking met *Sportzorg.nl* en Zilveren Kruis Achmea de unieke mogelijkheid om een vraag op het gebied van sport, bewegen en gezondheid via de website van de bond te stellen aan een sportarts. De sportarts geeft binnen vijf werkdagen antwoord!

De deelnemende sportbonden zijn: KNWU (wielrennen), Nevobo (volleybal), Judo Bond Nederland, KNHS (Hippische Sport) en de Nederlandse Triathlon Bond. Binnenkort volgen nog meer sportbonden.

(Nog) geen staking

Na een handjeklap in de Tweede Kamer gaat het wetsvoorstel met betrekking tot de onderwijstijd (1040 uur) en de vakantie nu naar de Eerste Kamer. Een eerste actie van Laks is door de KVLO en de andere bonden binnen de Federatie Onderwijsbonden ondersteund. LIA heeft direct na de kerstvakantie een staking uitgeroepen en de AOb op 26 januari. Als Federatie Onderwijsbonden, waarvan de KVLO deel uitmaakt, roepen wij op dit moment niet op tot staking. Uiteraard zitten we zeker niet stil! Meer informatie op kvlo.nl

RIGHT TO PLAY

Het uiteindelijke doel van Right To Play-programma's is om gedragsverandering in gang te zetten, een complex proces dat meer inhoudt dan het verhogen van kennis en bewustwording. Daar zijn inspiratie en vaardigheden voor nodig zoals zelfvertrouwen, omgaan met stress, weerstand kunnen bieden aan groepsdruk, het vermogen om problemen op te lossen en sterke communicatieve vaardigheden.

De methodes van Right To Play zorgen ervoor dat zowel kinderen als gemeenschappen deze vaardigheden aanleren. Ze zijn gebaseerd op de positieve kracht van sport en spel en inzichten in de sociale ontwikkeling die een kind nodig heeft. Right To Play gebruikt de vele inspirerende mogelijkheden van sport en spel om de gezondheid te verbeteren en sociale vaardigheden aan te leren. De rolmodellen zoals de Ambassadeurs, Coaches en leraren spelen een belangrijke rol bij het aanzetten tot gedragsverandering. RighttoPlay.com

NOC*NSF EN OLYMPISCH STADION LANCEREN LESPAKKET 'LONDON 2012'

Vanaf 16 januari staat het Olympisch lespakket 'London 2012' online op de website van NOC*NSF. Het digitale lespakket is erop gericht basisschoolleerlingen op een educatieve en enthousiaste manier te informeren over de Olympische Spelen in het algemeen en de Olympische Spelen 2012 in Londen in het bijzonder. Veertien sportbonden hebben in samenwerking met het onderwijs passende sportlessen ontwikkeld voor het basisonderwijs. Deze sportlessen zijn nu voor het eerst in het Olympisch lespakket opgenomen en kunnen door docenten worden gebruikt tijdens de gymles. Vooralsnog zijn alle Olympische sporten in het lespakket opgenomen, in de toekomst worden ook andere sporten aan het lespakket toegevoegd. Zie www.nocnsf.nl/educatie

QR-codes

Zoals eerder vermeld gaan we meer met qr-codes doen. Met deze handige vierkantjes die je met je smartphone kunt scannen kom je direct op de site bij het item waarop het betrekking heeft. Als voorbeeld is hier de qr-code van de studiedag BSM afgedrukt.

OUDER WORDEN VOOR DE KLAS: EEN ONDERZOEK WAARD?

Pijnklachten met, daaruit voortvloeiend, geestelijke nood komt natuurlijk voor bij ouder wordende gymcollega's. Op tijd aan de bel trekken bij collega's en/of schoolleiding of zelfs erover praten lijkt een taboe.

Op de site staat het relaas van een collega die er graag over wil praten. Muren van onbegrip hebben haar doen besluiten haar verhaal naar de KVLO te sturen. Meer informatie op kvlo.nl

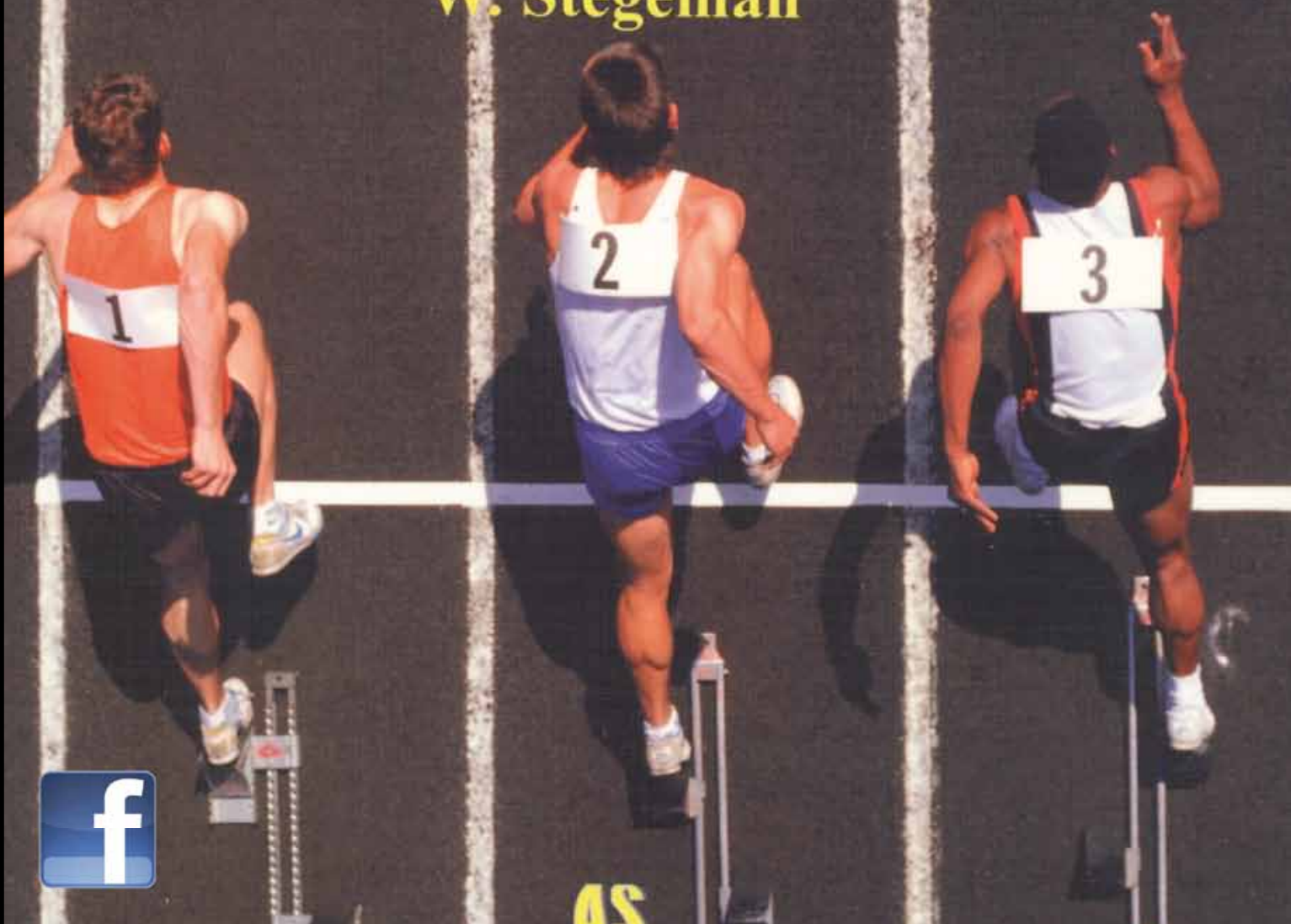
- Online catalogus
- Online offertes aanvragen
- Online bestellingen plaatsen

**Bezoek onze
nieuwe website**

Bewegen, sport en maatschappij

Theorie van het examen
Bewegen, sport en maatschappij (havo/vwo)

K. Boon
R. Pecht
G. Rijper
W. Stegeman

De absolute nr. 1.
Bestel kennismakingspakket voor sectie
€99,00 4 boeken + CD-ROM (docentenhandleiding)

albert.sickler@tiscali.nl
www.lichamelijkeopvoeding.nl
www.albertsickler.nl

